

DRŽAVA DVOTREĆINSKI VLASNIK EPCG

70,16%

DRŽAVA CG

57,01%

AKTUELNOSTI:

Proizvodni rezultati za prva
četiri mjeseca:
Ostvareno 52%
godišnjeg plana

str.
06.

AKTUELNOSTI:

Remont TE "Pljevlja"
Radovi teku po planu

str.
09.

DRUŠTVO:

Akcija darivanja krvi
Kluba DDK EPCG
Odazvalo se
80 humanista

str.
28.

POVODI:**12.****POVODI:**

DAN HE "PERUĆICA"-
58 GODINA POSTOJANJA
Od početka godine ostvareno 73
odsto godišnjeg plana

OBJEKTIV:**07.****OBJEKTIV:**

HE „PIVA“ U PRVA ČETIRI
MJESECA 2018.GODINE
Smiješi se rekordna godina

SNABDIJEVANJE:**14.****SNABDIJEVANJE:**

ZA ČIST RAČUN

SADRŽAJ:

AKTUELNOSTI

Ministarka ekonomije, Dragica Sekulić
04. DRŽAVA DVOTRECINSKI VLASNIK EPCG

INTERVJU

Branislav Pejović, glavni finansijski direktor EPCG
Neto dobit u prvom kvartalu od 31 miliona eura
dodatni garant investicija

OBJEKTIV

HE „Piva“ u prva četiri mjeseca 2018.godine
07. Smiješi se rekordna godina

AKTUELNOSTI

Redovni godišnji remont u TE „Pljevlja“
Radovi teku po planu

POVODI

Dan HE „Perućica“- 58 godina postojanja
12. Od početka godine ostvareno 73 odsto godišnjeg plana

SNABDIJEVANJE

ZA ČIST RAČUN
Preko 140 potpisanih sporazuma

CEDIS

Izgradnja trafostanice 35/10 kilovolti Novi Ulcinj
Vrijednost dva miliona eura

INTERVJU

Direktor splitskog Fraktala, Ante Tojčić,
o razvoju berzanskog trgovanja na
energetskim tržištima regiona

16.

Moraju se uskladiti propisi i smanjiti troškovi prekogranične trgovine

POVODI

Svečanost povodom obilježavanja deset godina CG KO CIGRE
Crna Gora ima stručni i naučni potencijal

IZMEĐU DVA BROJA

Izmjene i dopune Akta o organizaciji
EPCG i ove godine uz CITY GROOVE Festival

22. CRNA GORA**SNABDIJEVANJE**

Trend rasta naplate

impressum

ELEKTROPRIVREDA

PREDsjEDNIK ODBORA DIREKTORA

Đoko Krivokapić

IZVRŠNI DIREKTOR

Igor Noveljić

DERIKCIJA ZA LJUDSKE RESURSE

IZVRŠNI RUKOVODILAC

Predrag Krivokapić

SEKTOR ZA KORPORATIVNE

KOMUNIKACIJE

RUKOVODILAC

Rajko Šebek

rajko.sebek@epcg.com

SPECIJALISTA ZA INTERNU KOMUNIKACIJU

Mitar Vučković

mitar.vuckovic@epcg.com

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Miodrag Vuković

miodrag.vukovic@epcg.com

REDAKCIJA

Maja Todorović

maja.todorovic@epcg.com

Marko Buric

marko.buric@epcg.com

SPORT I REKREACIJA

Biznis liga EPCG u polufinalu

Kup Crne Gore

Šahisti Elektroprivrede treći

PR TEKST

HRANIMO VOĆKE

PUTOPISNA REPORTAŽA

GRAD KOJI VAS UVJEK IZNOVA OČARA

NAŠ GOST

Luka Rotković – fudbaler

Upornost jača od želje

ZDRAVLJE

Važan je cilj

PREPORUKE ZA ČITANJE

Knjige o kojima se priča

18.

POVODI:

SVEČANOSTI POVODOM

OBILJEŽAVANJA DESET GODINA

CG KO CIGRE

Crna Gora ima stručni i naučni potencijal

REPORTAŽA:

36.

REPORTAŽA:

GRAD KOJI VAS UVJEK

IZNOVA OČARA

POVODI:

AKTUELNOSTI

Unaprijeđenje vještina i kompetencija zaposlenih i članova menadžmenta

24.

REGION

26.

SVIJET

27.

DRUŠTVO

28.

Odazvalo se 80 humanista

AKTUELNOSTI

Studenti iz Holandije posjetili "Perućicu"
Impresionirani našom hidroelektranom

29.

PREDSTAVLJAMO

Vladimir Šimun, inženjer za elektro poslove i opremu u Službi za elektro radove HE "Piva"
Odgovornost i trud put do uspjeha

30.

ZANIMLJIVOSTI

Časopis EPS Energija
Skladištenje struje sve traženje zanimljivosti

32.

AKTUELNOSTI

MINISTARKA EKONOMIJE, DRAGICA SEKULIĆ

DRŽAVA DVOTREĆINSKI VLASNIK EPCG

Miodrag Vuković

Dragica Sekulić

Stvaranje preduslova za definisanje jasnih razvionih i investicionih planova u nacionalnoj elektroprivredi, poštovanje mjera fiskalne konsolidacije, finansijska ušteda u iznosu od oko 20 miliona eura samo su neki od pozitivnih efekata ubrzane realizacije Put općije, saopštila je ministarka ekonomije Dragica Sekulić.

Ona je za List Elektroprivrede kazala da trostruko brža realizacija raskidne klauzule strateškog partnerstva sa italijanskim kompanijom A2A država sa 57,01% vlasništva u EPCG, umjesto na 63% dolazi na 70,16%.

- Time Država praktično vraća svoj vlasnički udio u EPCG na nivo prije djelimične privatizacije i dokapitalizacije iz 2009. godine, već u prvom koraku, i to bez gotovo ikakvog fiskalnog opterećenja na državni budžet jer će se više od polovine iznosa obezbijediti od prihoda od raspodjele dobiti po osnovu vlasničkog kapitala i poreza na dobit – kazala je ministarka Sekulić.

Ona je navela da je predviđeno da je druga tranša planirana za jul i da bi bila realizovana kroz Zakonom o pri-

vrednim društvima predviđeni mehanizam sticanja sopstvenih akcija.

- To znači da akcije kupuje Elektroprivreda, a ne da se kupuju iz državnog budžeta. Prema odredbama Zakona o privrednim društvima, preduzeće može kupovati sopstvene akcije u skladu sa Statutom ili odlukama nadležnih organa firme, a vrijednost kupljenih sopstvenih akcija ne može prelaziti deset odsto od ukupnog akcijskog kapitala - kazala je Sekulić.

Ona je dodala da Elektroprivreda trenutno raspolaze sa oko 52 miliona eura neraspodijeljene dobiti, za koju se može očekivati da bude spremna za isplatu akcionarima nakon usvajanja kompanijskog i izvještaja revizora za prošlu godinu.

- Kompanija je dovedena do nivoa profitno sposobnog preduzeća, što će nam omogućiti da više od polovine prve novougovorene tranše pokrijeмо prihodom od raspodjele dobiti i odgovarajućeg poreza - rekla je Sekulić.

Ona je dodala da će se ovogodišnjom transakcijom udio A2A u Elektroprivredi smanjiti sa trenutnih 41,7 odsto na 19 odsto, uz odliv iz državnog budžeta od svega oko 30 miliona EUR, koji će najvećim dijelom, kako je već kazala, biti pokriven naredne godine kroz prihode po osnovu raspodjele dobiti.

Preostale akcije A2A bile bi, prema riječima Sekulić, preuzete tokom naredne godine na analogan način.

- Osnovnom varijantom je predviđeno da drugo sticanje akcija od strane Države bude obavljen u maju 2019. godine za iznos od 39,9 miliona eura, dok bi kroz drugu tranšu u julu 2019. preostale akcije stekla sama EPCG –

objasnila je ministarka.

Ona je podsjetila da je prvo bitni ugovor predviđao isplatu A2A u sedam godišnjih tranši.

- Umjesto da do proljeća 2024. godine isplaćujemo godišnje tranše i tako udio A2A smanjujemo postepeno, proporcionalno isplaćenom iznosu, mi već ovog mjeseca imamo dvotrećinsko vlasništvo u EPCG – navela je Sekulić.

Ona je dodala čitav proces na najbolji način potvrđuje riješenost Vlade da u potpunosti ispoštuje ugovorene obaveze prema stranom partneru, čak i kada se radi o raskidu ugovora.

- Ubrzana realizacija Put opcije omogućena zahvaljujući izuzetno dobrim rezultatima fiskalne konsolidacije i vezanih aktivnosti Vlade, kao i nedavno potvrđenom najuspješnijom emisijom euroobveznica do sada – kazala je ministarka Sekulić.

Ona je dodala da izmijenjeni plan isplate izraz je domaćinskog odnosa prema državnim resursima.

Takvu pažnju zaslužuju svi resursi, posebno najznačajniji, poput nacionalne elektroprivrede - kazala je Sekulić.

INTERVJU

BRANISLAV PEJOVIĆ, GLAVNI FINANSIJSKI DIREKTOR EPCG

NETO DOBIT U PRVOM KVARTALU OD 31 MILIONA EURA DODATNI GARANT INVESTICIJA

Miodrag Vuković

Branislav Pejović, glavni finansijski direktor EPCG

Gospodine Pejović koji su rezultati poslovanja naše kompanije u prvih četiri mjeseca 2018. godine?

Tokom prva tri mjeseca 2018. godine Elektroprivreda Crne Gore je poslovala u ekonomskom okruženju punom izazova, a povećana proizvodnja uslovljena stabilnim radom elektrana i dobrom hidrološkom situacijom, pozitivno je uticala na poslovni rezultat.

Prihod EPCG u prvom kvartalu 2018. godine iznosio je 91,7 miliona € i veći je u odnosu na planirani prihod za 14,3 odsto, a u odnosu na istu period prošle godine za 32 odsto.

EBITDA (Dobit prije odbijanja kamate, poreza na prihod i troškova depresijacije i amortizacije) od 34,8 miliona € ostvarena u prvom kvartalnom periodu je za 46,9 odsto je

veća u odnosu na planiranu dok je neto dobit kompanije oko 31 milion eura.

Koji su, po Vama, glavni razlozi dobrog poslovanja kompanije u ovom periodu?

Glavni razlozi dobrih poslovnih rezultata

su, prije svega, dobra pogonska spremnost i stabilno funkcionisanje priozvodnih objekata, koji su uz dobre hidrometeorološke uslove, uslovili povećanu proizvodnju u prvom kvartalu. Veliku doprinos dobrim rezultatima daju takođe i zaposleni u prozvodnim objektima ali i naša direkcija koja se bavi trgovinom električne energije.

Treba napomenuti i da u kontinuitetu imamo dobru stopu naplate uz pojačane aktivnosti na polju snabdevanja, dodatne stimulacije redovnih platila i unapređenje odnosa sa kupcima.

Kompanija je najavila ali i počela velike investicije, najavljenе u biznis planu. Koji su to glavni investicijski projekti naše kompanije?

EPCG je već ušla u period petogodišnjih intenzivnih ulaganja i plan je da u tom periodu realizujemo projekte

čija ukupna vrijednost prelazi 170 miliona eura.

Uveliko smo počeli realizaciju nekoliko projekata kao što je ekološka rekonstrukcija prvog bloka TE „Pljevlja“ uz rekultivaciju postojeće depo- nije šljake i pepela. U ova dva vezana projekta, u cilju nastavaka valorizacije termoenergetskog kompleksa u Pljevljima, u naredne cetiri godine investirećemo oko 60 miliona eura.

Izuzetno važni su i projekti rekonstrukcije i modernizacije naše dvije velike hidroelektrane a predviđena sredstva tih investicija su blizu 40 miliona eura.

Podsjetiću vas da je Odbor direktora na posljednoj sjednici usvojio amandman na Plan javnih nabavki za 2018. godinu kao i prijedlog Odluke o odobravanju kapitalnog remonta agregata A2 u HE „Piva“. Te odluke predstavljaju još jedan korak u realizaciji izuzetno važnih projekata u okviru programa rekonstrukcije i modernizacije naše dvije velike hidroelektrane.

Kapitalni remont drugog agregata u HE „Piva“, ukupno vrijedan oko 2,7 miliona eura, predviđen je budžetom za ovu i 2019.godinu. Menadžment kompanije će, u skladu za Zakonom o javnim nabavkama, zaključiti ugovor sa najpovoljnijim ponuđačem, koji će za potrebe HE „Piva“ izvršiti radove na kapitalnom remontu agregata A2 nakon čega će

INTERVJU

performanse agregata biti dove-dene u projektovane vrijednosti i produžen njegov vijek trajanja.

Odobravanjem amandmana na Plan javnih nabavki stvoren je preduslov za početak revitalizacije šest generatora u HE "Perućica", čija je procijenjena vrijednost 3,56 miliona eura, kao i sprovođenje postupka nabavke blok-transformatora u našoj najstarijoj velikoj elektrani, koja se procjenjuje na 2,75 miliona eura.

Zatim smo za potrebe projekta HE „Komarnica“ i izradu investicio-no-tehničke dokumentacije, planirali investiciju od 1,6 miliona ure. Za realizaciju projekta prevođenja dijela vode rijeke Zete u hidroenergetski sistem „Perućica“ predviđeli smo ulaganje od oko 27 miliona eura.

Cilj svih navedenih investicija je da se obezbijedi visoka pogonska spremnost, sigurnost i bezbjednost u radu elektrana, ispunjavanje evropskih standarda te značajno poboljšanje stanja životne sredine. I u narednom periodu nastaviće-mo sa optimizacijom svih raspoloživih kapaciteta kao i povećanje ukupne kompanijske efikasnosti a sve u cilju što sigurnijeg snabdjevanja svih potrošača i stabilnosti i održivosti elektroenergetskog si-stema države.

PROIZVODNI REZULTATI KOMPANIJE U PRVA 4 MJESECA 2018. GODINE

OSTVARENO 52 ODSTO GODIŠNJEGL PLANAA

Darko Krivokapić

Ukupna proizvodnja tokom period januar-april 2018. godine iznosila je 1685 GWh, što je 52 odsto godišnjeg plana, a 39 odsto više od planirane proizvodnje za 4 mjeseca.

- Dobre hidrološke prilike tokom prethodnog perioda, kao i dobra pouzdanost proizvodnih kapaciteta, razlog su što je HE Perućica za posmatrani proizvela 670 GWh što je 73 odsto od godišnjeg plana, tj. proizvodnja je 53 odsto veća u odnosu na plan za četiri mjeseca. HE Piva je za posmatrani period proizvela 508 GWh, ili 68 odsto godišnjeg plana, a ako posmatra-mo učinak za prva četiri mjeseca, proizvodnja u HE Piva je 85 odsto veća od plana – kaže Darko Krivokapić, izvršni rukovodilac Direkcije za upravljanje energijom.

- Dobra hidrologija nam je omogućila da sa punim akumulacijama dočekamo ljeto, kao i da se umanje troškovi za uvoz nedostajućih količina električne energije, jer je TE Pljevlja od 30.03. 2018. godine u redovnom godišnjem remontu – naglašava Krivokapić.

Ostvarena prodaja električne energije za prva četiri mjeseca 2018. godine iznosi 981 GWh, vrijednosti oko 45 miliona eura, dok je ostvarena kupovina električne energije za taj period iznosi 100 GWh u vrijednosti oko 3,3 miliona eura.

OBJEKTIV

HE „PIVA“ U PRVA ČETIRI MJESECA 2018. GODINE

SMIJEŠI SE REKORDNA GODINA

Mitar Vučković

Dragomir Blagojević

Proizvodni plan za ovo doba godine premašen 85 odsto. Gotovo maksimalan nivo Pivskog jezera i izuzetna pogonska spremnost postrojenja ulivaju optimizam pred predstojeće ljeto i najavljuju jednu od najproduktivnijih godina u HE „Piva“. Tender za kapitalni remont agregata A2 do kraja maja.

Mašinska hala HE „Piva“: Maksimalnom snagom

Ni najstariji radnici HE „Piva“ ne pamte kada su, kao od početka 2018. godine, sva tri agregata u kontinuitetu radila punom snagom, a da je nivo akumulacije bio gotovo na maksimalnom nivou. Svaku kap vode koja prođe kroz turbine energetskog postrojenja u Mratinju, odmah nadoknadi otopljeni snijeg sa okolnih planinskih vrhova. Tako je u prva četiri mjeseca, od 750 miliona kWh električne energije projektovanih za ovu godinu, već proi-

zvedeno 508 miliona ili 68 odsto, dok je plan za ovo doba godine premašen, čak 85 odsto.

Direktor HE „Piva“, Dragomir Blagojević, zadovoljan ostvarenim rezultatima ističe da će, ako izostanu nepredviđene okolnosti, ova godina biti jedna od najproduktivnijih.

-Ovo je najveća proizvodnja ostvarena u ovom periodu godine do sada, a pored izuzetne hidrologije koja nam itekako ide na ruku, ostvareni rezul-

tati su posljedica i izuzetno visoke pogonske spremnosti elektrane. Zasto nije bilo, osim onih koje podrazumejava redovno održavanje postrojenja shodno preporukama proizvođača i propisanim rokovnicima održavanja. Do punog izražaja došli su i kvalitetno odrađeni godišnji remonti, pa smo bili u mogućnosti da u potpunosti ispunimo proizvodne planove koje nam je dostavila Direkcija za upravljanje energijom. Siguran sam da će tako biti i u narednom periodu, pa je za očekivati da ćemo do kraja godine znatno premašiti godišnji plan proizvodnje, navodi Blagojević.

Blagojević optimizam, poređ odlične pogonske spremnosti postrojenja, zasniva i na činjenici da trenutni nivo akumulacije garantuje proizvodnju još oko 250 miliona kWh električne energije, uz stalni priliv vode. Svjestan je, međutim da će proizvodni rezultati, u dobroj mjeri, zavisiti i od zahtjeva potrošnje i kretanja na tržištu električne energije na osnovu čega se kreiraju planovi Direkcije za upravljanje energijom.

Osvrnuvši se na kapitalni remont aggregata A1, izведен prošle godine, Bla-

OBJEKTIV

Pivsko jezero

gojević ističe da svi parametri i probni rad od početka godine ukazuju da je održan veoma dobar posao - znatno povećana pouzdanost i produžen vijek trajanja prvog agregata. Potvrđuju to i izvještaji o izvedenim radovima na hidromašinskoj i elektro opremi, koje je, saglasno tenderskoj dokumentaciji, uradio i dostavio konzorcijum firmi Ethos Energy Poljska i ZRE Gdansk.

I naredne godine zaposlene u HE „Piva“ očekuje veliki posao, kapitalni remont agregata A2, čija je vrijednost procijenjena na oko 2,7 miliona eura.

Tehnička dokumentacija je spremna, a tender bi trebalo da se objavi do kraja maja.

-To je najveći posao koji nas očekuje 2019.godine. Tender je trebalo da bude već objavljen, ali smo to odgodili, kako bismo sinhronizovali te sa radovima u okviru projekta rekon-

strukcije i modernizacije hidroelektrane koji su u nadležnosti Direkcije za razvoj i inženjering, a odnose se na rekonstrukciju i modernizaciju sistema sopstvene potrošnje elektrane, zatim rekonstrukciju sistema turbinске regulacije, sistema upravljanja elektranom, generatorskih prekidača i monitoringa. Planirano je da se sistem sopstvene potrošnje rekonstruiše uporedno sa remontom agregata br. 2 što će naredne godine zaustaviti postrojenja HE „Piva“ tridesetak dana, rekao je Blagojević.

U narednom periodu planirana je i realizacija nekoliko projekata manje vrijednosti, ali itekako značajnih za sistem. Time će se u nekoliko narednih godina zaokružiti investicioni ciklus i objekat HE „Piva“ svrstati u red naj-funkcionalnijih energetskih objekata ne samo u Crnoj Gori, već i u regionu.

LIFT

Krajem aprila počela je potpuna rekonstrukcija lifta L1 u brani elektrane „Piva“. Projekat, vrijedan oko 450 hiljada eura, nakon uredno sprovedene tenderske procedure povjeren je konzorcijumu Balkan lift komerc Beograd i Balkan lift Podgorica. Puštanje lifta L1 u probni rad planirano je krajem godine. Rekonstrukcija podrazumijeva demontažu postojećeg i ugradnju novog, savremenog lifta koji se uspinje 168 metara uz branu. Time će se znatno povećati mobilnost i operativnost zaposlenih zaduženih za održavanje, kao i mjerena tehničkih parametara i ispitivanja brane, ali i povećati bezbjednost radnika koji, tokom zimskih mjeseci kada je zbog sniježnih nanosa često zatvorena saobraćajnica Plužine – Šćepan Polje, koriste liftove u brani elektrane da bi stigli do svojih radnih mjesta. Uporedo sa ovim radovima radnici firme Tangenta zamijeniće kablovske regale i kablove u oknu lifta. Nakon rekonstrukcije ovog, predviđena je i rekonstrukcija manjeg lifta L2.

BEZBJEDNOST

Stare i dotrajale cijevne instalacije rashladnog sistema agregata uskoro će biti zamijenjene novim od nerđajućeg čelika. Radovi će se izvesti u okviru četvrte od ukupno šest predviđenih faza, a posao u ovoj fazi vrijedan je oko 150 hiljada eura.

Ubrzo slijedi i rekonstrukcija sistema provjetravanja mašinske hale, kao i uvođenje odgovarajuće klimatizacije u komandne prostorije sa pripadajućim traktom. Planirana je i rekonstrukcija protivpožarnog sistema. Zahvaljujući realizaciji ovih projekata znatno će se unaprijediti komfor, zaštiti zdravlje i poboljšati bezbjednost zaposlenih u elektrani. Tender je objavljen tokom proteklog mjeseca. U narednom periodu predviđena je i izgradnja zaštitne konstrukcije ispred ulaza u mašinsku halu hidroelektrane, što će u velikoj mjeri povećati bezbjednost i u dijelu pristupnog puta hidroelektrani. Vrijednost ovih radova procjenjuje se na oko 400 hiljada eura.

PODMLAĐIVANJE

U HE „Piva“, trenutno, ne mogu se pohvaliti povoljnom starosnom strukturu stotinjak zaposlenih. Prosječna starost radnika premašuje 50 godina, pa razmišljaju da postepeno podmlaćuju kadar. Početkom decembra prošle godine u radni odnos primljeno je osam mladih radnika. Od toga, dva su inženjeri, a ostalo KV radnici i pomoćni radnici. Cilj nam je da postepeno uvodimo mlade radnike koji će stasavati uz starije i iskusne kolege i biti spremni da ih zamijene kada odu u zasluženu penziju. To je od posebnog značaja s obzirom na to da su u hidroelektrani većinom zastupljeni specijalistički poslovi, zaključio je direktor HE „Piva“.

AKTUELNOSTI

REDOVNI GODIŠNJI REMONT U TE "PLJEVLJA"

RADOVI TEKU PO PLANU

Miodrag Vuković, Maja Todorović

TE "Pljevlja" planski je, 31.marta, obustavila proizvodnju u cilju kvalitetne pripreme redovnog godišnjeg remonta opreme i postrojenja u okviru kojeg će biti realizovane i zahtjevne investicije u on line monitoring položaja vatre u kotlu, kao i u pumpno postrojenje u hemijskoj dopremi vode. Zastoj će potrajati do kraja maja, ali uzimajući u obzir trenutne hidrološke prilike i proizvodne rezultate hidroenergetskih objekata EPCG, izlazak TE "Pljevlja" sa mreže neće se odraziti na uredno snabdijevanje kupaca električne energije i sigurno funkcionisanje elektro-energetskog sistema u Crnoj Gori.

- Redovni godišnji remont vrijedan je oko tri miliona eura, a pored uobičajenih intervencija na kotlovsom postrojenju, u mašinskoj sali, mlinskom postrojenju

kao i na pomoćnim postrojenjima (doprema uglja, hemijska priprema vode, pomoćna kotlarnica), podrazumijeva uvođenje sistema on line monitoringa položaja vatre u kotlu, kao preduslova za svođenje azotnih oksida u dimnom gasu na dozvoljeni nivo – kaže direktor TE "Pljevlja" Vladimir Šestović.

- Time će se omogućiti apsolutna automatizacija rada kotlovskega postrojenja, pomoću kojega će se kontrolisati proces loženja i nastanka azotnih oksida u dimnom gasu. Urađeno je i ulaganje u pumpno postrojenje u hemijskoj pripremi vode koje služi za pripremu sirove vode za tehnološke potrebe. Postrojenje će se uraditi od materijala koji je, po najnovijim standardima, dozvoljen za tu vrstu tehnološke namjene – ističe Šestović.

Ovogodišnji remont TE "Pljevlja", pored standardnih poslova koji se vrše svake godine, obuhvata i novu, zahtjevnu investiciju, onlajn monitoring položaja vatre u kotlu.

Onlajn monitoring predstavlja optičke mjerne uređaje na zidovima kotla, koji šalju signale centralnom sistemu i timu koji rukovodi radom kotla. Daje podatke o plamenu, položaju plamena i ostale informacije koje do sada nijesu bile dostupne rukovaocu. Danijel Jovanović, tehnički rukovodilac firme "Grampex d.o.o. Beograd"

Vladimir Šestović, direktor TE "Pljevlja"

ograd", koji vodi projekat Onlajn monitoring u TE "Pljevlja", navodi da će ovaj sistem znatno olakšati posao rukovaocima, omogućiti im da utiču na poziciju vatre i maksimalno je iskoristi

- Sistem je relativno nov. Ugrađen je u petnaest sličnih blokova u termoelektranama širom Evrope. Najveće iskorišćenje vatre je kada je plamen u obliku svjeće, na sredini, centralnoj poziciji kotla. Sistem daje detaljan uvid u sastav vatre, što omogućava da se vidi da li je potrebno ubaciti novu količinu uglja ili je dovoljna količina koja se trenutno koristi.

- Onlajn monitoringom se smanjuje i količina štetnih čestica koje odlaze u vazduh, jer je sagorijevanje potpunije. On ima i finansijski učinak, jer se štedi izvjesna količina utrošenog uglja. Na ovaj način sprečavaju se incidenti i situacije u kojima plamen ode na pogrešnu stranu, pa izazove brojne štete na cijevnom sistemu. Ovako se to izbjegava, jer je plamen konstantno vidljiv i pod kontrolom – ističe Danijel Jovanović.

Radjene su odredjene studije o automatskom vođenje rada kotla pomoću ovog sistema. Za onlajn monitoring smo dobili nagrade

Danijel Jovanović, tehnički rukovodilac firme "Grampex d.o.o. Beograd"

AKTUELNOSTI

Dragan Babić, rukovodilac ovogodišnjeg remonta

EU u Beču i Lisabonu. Omogućena je proizvodnja iz domaćih materijala što je velika ušteda i povoljnost – ističe Jovanović. Ovaj projekat predstavlja i dobar uvod u već izvjesnu ekološku sanaciju prvog bloka TE "Pljevlja". Parametri, koje do sada nijesmo imali, izuzetno će olaksati samu sanaciju i omogućiti uvid u po-

datke pomoću kojih se vrše razne vrste proračuna, koje će značajno uticati na projektovanje i samo izvođenje ekološke rekonstrukcije.

Glavni inžinjer za mašinske poslove i rukovodilac ovogodišnjeg remonta, Dragan Babić, navodi da sve ide po planu i da su uvedeni svi izvođači koji su potreбни.

- Radovi u pogonima su počeli 10. aprila i trajuće do 1. juna. Prije početka remonta završene su sve neophodne tenderske i ostale procedure. Obezbjedjena je sva neophodna zaštita na radu, koja osigurava uposlene radnike od mogućih incidenata i povreda. Osim standardnih poslova, koji se vrše svake godine, ovogodišnji remont obuhvata i brojne novine. Prvenstveno ovdje mislim na On-lajn monitoring, koji će omogućiti praćenje vatre u ložištu što će povoljno uticati na rad pogona – naglašava Dragan Babić.

- Novinu ovog puta predstavlja i

sanacija punktnog postrojenja za doziranje hemikalija za regeneraciju demski linija, što je svakako veći i zahtjevan projekat, jer obuhvata neophodnu zamjenu čeličnih plastičnim cijevima, sanaciju poda koji je oštećen djelovanjem agresivnih kiselina itd. Uspješnom sanacijom za dugi niz godina neće biti potrebe za sličnim aktivnostima, jer je ovo projekat sa dugoročnim ishodom – ističe Babić.

Remontne radove izvode, pored "domaćih" i kadrovi iz više kompanija sa prostora bivše Jugoslavije, kao i lokalne firme, angažovane nakon uredno sprovedenog postupka javnih nabavki. Jedna od kompanija čiji zaposleni već dugi niz godina učestvuju u remontnim poslovima u termoelektrani u Pljevljima je i firma "Termoelektro-Mont d.o.o Podgorica". Glavni inžinjer firme "Termoelektro-Mont d.o.o Podgorica" Dejan

AKTUELNOSTI

Mazalica, sa ekipom iz pomenute firme, višegodišnji je učesnik remonta

- Firma za koju radim sa svojim podizvođačima već dugi niz godina je angažovana na poslovima remonta TE "Pljevlja". Vrši sve vrste poslova. Ove godine smo obezbijedili 70 radnika, koji čine kvalitetnu radnu snagu, čiji rad nam omogućava da sve poslove završimo u predviđenom roku i onako kako smo planirali – kaže Dejan Mazalica.

On ističe da je ekipa kojom rukovodi sačinjena od iskusnih kadrova za izvođenje ovih specijalizovanih poslova, tako da nije neobično što iz godine u godinu upravo njima bivaju povjereni veoma zahtjevni poslovi tokom remonta termoelektrane u Pljevljima. Ove godine, pored redovnih aktivnosti, biće održena i betonaža pumpnog postrojenja.

Bez obzira na remont TE "Pljevlja", hidrološka situacija sa kojom smo ušli u drugi kvartal 2018. godine, uliva optimizam da će manjkovi tokom aprila i maja biti nadomješteni proizvodnjom iz naših hidroelektrana.

Hidrološke prilike iz decembra

prošle godine, kao i tokom prvog kvartala ove, uslovile su da se poprave dotoci na rijekama, a samim tim i nivoi naših akumulacija. Usljed obilnih padavina, kao i topljenja snijega na planinama, akumulacije HE "Perućica" su gotovo na maksimumu, dok je Pivsko jezero na oko 80 odsto svog maksimuma.

Od početka rada do sada TE "Pljevlja" proizvela je i elektro-energetskom sistemu isporučila 418.387,73 MWh električne energije.

RADNICI TERMOELEKTRANE O REMONTU

Na redovnim aktivnostima tokom remonta zatičemo kolege Zorana Papića i Milenka Jašovića, mašinbravare u Sektoru za održavanje termoelektrane u Pljevljima. Ova dva veterana učestvuju u remontnim radovima, kako sami rekoše, već dugi niz godina.

- Nama su ovo uobičajene aktivnosti, jer termoelektrana svake sozone mora ući u remont, kako bi u predtojećem periodu od godinu dana sve funkcionalisalo kako treba – kaže Zoran Papić.

On dodaje da su tokom remonta zaposleni u TE "Pljevlja" uvijek maksimalno angažovani na izvođenju poslova iz njihovog domena.

- Period remonta je uvijek zahtjevan za sve zaposlene. Svi se trudimo da uložimo maksimum, kako bi u pogonima sve funkcionalo kako treba – ističe Milenko Jašović.

POVODI

DAN HE "PERUĆICA" - 58 GODINA POSTOJANJA

OD POČETKA GODINE OSTVARENO 73 ODSTO GODIŠnjEG PLANA

www.epcg.com

HE "Perućica", 12. maja, obilježila je 58 godina postojanja i uspješnog rada. Prve količine električne energije crnogorskom elektroenergetskom sistemu isporučila je 1960. godine, a od početka rada naša najstarija velika elektrana ukupno je proizvela 50.248.118 MWh (megavat-sati) energije. Rekordna godina bila je 2010, kada je HE "Perućica" proizvela i elektroenergetskom sistemu Crne Gore isporučila 1.434.895 MWh električne energije.

Početak 2018. godine obilježili su uspješni proizvodni rezultati. Dobre hidrološke prilike tokom prethodnog perioda, kao i izuzetna pogonska spremnost postrojenja, razlog su što je HE "Perućica" u periodu januar - april ove godine proizvela 670.000 MWh električne

energije i već ostvarila 73 odsto godišnjeg plana, što je čak 53 odsto više u odnosu na plan za prva četiri mjeseca. Ako se ovakav proizvodni trend nastavi 2018. godina mogla bi biti rekordna.

U narednom četvorogodišnjem periodu pred menadžmentom i zaposlenim u HE "Perućica", kao i menadžmentom Direkcije za razvoj i inženjeringu EPCG, je obiman i izuzetno zahtjevan posao revitalizacije opreme i postrojenja Elektrane, poslije gotovo šest decenija eksploatacije, kao i stavarjanje uslova za proširivanje proizvodnih kapaciteta.

Projekat vrijedan oko 6,3 miliona eura podrazumijeva revitalizaciju svih sedam generatora, kao i kompletну zamjenu pet blok-trafoa. Realizacijom ovog posla produžće se životni vijek "Perućice" za još 15-20 godina i obezbijediti visoka pogonska spremnost proizvodnih kapaciteta. Uporedo sa tim ući će se u realizaciju druge faze modernizacije tog hidroenergetskog objekta i stvoriti potrebni uslovi za ugradnju osmog agregata.

Generatori u HE „Perućica“ puštani su u pogon paralelno sa izgradnjom elektrane, u okviru tri faze. Prva dva generatora u pogonu su od 1960. godine. Dvije godine kasnije u pogon su puštena još tri, a 1976. i 6. i 7. agregat.

HE "Perućica" smještena je u sjevernom dijelu Bjelopavličke ravnice. Naziv je dobila po vrelu Perućica, koje izvire u njenoj neposrednoj blizini. Za proizvodnju električne energije HE "Perućica" koristi vode gornjeg toka rijeke Zete, odnosno vode koje iz Nikšićkog polja pri izuzetno povoljnem padu na kratkom rastojanju pokreću njene turbine. U sastavu HE "Perućica", čija instalisana snaga iznosi 307 MW su akumulacije "Krupac", "Slano" i retencija "Vrtac", a dio sistema HE "Perućica" čini i pet malih hidroelektrana na teritoriji Podgorice, Kočašina, Cetinja i Šavnika, sa godišnjom proizvodnjom od blizu 6.000 MWh (megavat-sati) električne energije.

Povodom Dana HE "Perućica" Sindikalna organizacija zaposlenih (SOZ) organizovala je prigodno druženje zaposlenih u toj elektrani. Druženju su prisustvovali i predstavnici menadžmenta EPCG, a prisutne je pozdravio direktor HE "Perućica", Dragan Čizmović.

Lovćen lojalnost program

Udružite osiguranja,
sakupljajte bodove
i ostvarite
do 50 % popusta

- Nova osiguranja, dvostruki bodovi
- Već sa dva osiguranja ste u programu

www.lo.co.me

(020 404 404)

Lovćen lojalnost program jedinstvenim sistemom udruživanja osiguranja i zbrajanja bodova povezuje osiguranja, čime ostvarujete popuste na:

- osiguranja kuće/stana
- kasko osiguranja motornih vozila AK
- turistička osiguranja
- osiguranja odgovornosti...

Više polisa osiguranja,
veća ušteda.

SNABDIJEVANJE

ZA ČIST RAČUN

PREKO 140 POTPISANIH SPORAZUMA

Marko Burić

Miloš Bigović

Akcija "ZA ČIST RAČUN", koju je Elektroprivreda Crne Gore pokrenula početkom marta do sada je opravdala očekivanja. Veliki broj privrednika iskoristio je jedinstvenu ponudu za otplatu 30 odsto duga u narednih 30 mjeseci. Rukovodilac Sektora za operativne poslove u FC Snabdijevanje, Miloš Bigović, ističe kako je preko 140 pravnih lica potpisalo Sporazum o izvršavanju obaveza po povoljnim uslovima.

Usaglašeni dug za pravna lica, koja su se priključila akciji, iznosi oko 2,4 miliona eura. Kako akcija traje do kraja maja, očekujemo da će biti veliko interesovanje i da će određeni broj privrednika iskoristiti jedinstvenu ponudu EPCG - dodao je Bigović.

Podsjećamo, u akciju se mogu uključiti sva pravna lica koja imaju više od tri neplaćene fakture za utrošenu električnu energiju, bez

obzira na visinu dugovanja, uz uslov da plate posljednju fakturu i potpišu Sporazum o izvršavanju obaveza po povoljnim uslovima. Potpisivanjem Sporazuma pravna lica ostvaruju niz povoljnosti. Pri-

je svega, u prvih 30 mjeseci trajanja protokola biće u obavezi da u 30 mjesecnih, fiksnih rata izmire 30 odsto duga. Uz mjesecnu ratu, potrebno je plaćati i tekući račun. Druga povoljnost za pravna lica koja odluče da se priključe akciji je što su, dok se poštuje Sporazum, pravna lica izuzeta od isključenja sa distributivne mreže.

Pravna lica koja imaju aktivne Sporazume iz prethodnog perioda (klasični protokol ili protokol iz akcije 5 za 5) mogu iste reprogramirati po novom modelu. Takođe, pri potpisivanju Sporazuma kupci potpisuju i Ugovor o snabdijevanju i ukoliko je to slučaj, treba da izmire troškove pokrenutih Predloga za izvršenje.

epcg

NOVA AKCIJA ELEKTROPRIVREDE CRNE GORE ZA PRAVNA LICA

PRAVNA LICA MOGU IZMIRITI 30 ODSTO DUGA U 30 MJESEČNIH RATA, BEZ DALJEG OBRAČUNA KAMATE.

AKCIJA VAŽI ZA PRAVNA LICA KOJA IMAJU VIŠE OD TRI NEPLAĆENA RAČUNA.

POTREBNO JE PLATITI POSLJEDNU FAKTURU I ISKORISTITI JEDINSTVENU PRILIKU "ZA ČIST RAČUN".

POZOVITE CALL CENTAR
19100

WWW.EPCG.COM

IZGRADNJA TRAFOSTANICE 35/10 KILOVOLTI NOVI ULCINJ

VRIJEDNOST DVA MILIONA EURA

www.cedis.me

Izgradnja trafostanice 35/10 kilovolti Novi Ulcinj, čija je ukupna vrijednost oko dva miliona eura, omogućiće kvalitetnije napajanje strujom za 8.600 mještana te opštine.

U tu cijenu, kako je saopšteno iz Crnogorskog elektrodistributivnog sistema, uključena je i gradnja tri 35 kilovoltnih i sedam 10 kilovoltnih kablovskih vodova.

- Trafostanica Novi Ulcinj ulazi u fazu funkcionalnog ispitivanja, nakon čega slijedi tehnički prijem. Ukoliko predstojeće faze budu uspješno realizovane, očekuje se da će biti puštena u pogon pred početak ovo-godišnje ljetnje turističke sezone i uspješno snabdjeti 3.073 mještana sa područja Pinješa, Nove mahale, Metriza, Pristana, Starog grada, kao i hotele Albatros, Mediteran i Hologro -kazali su iz CEDIS-a i dodali da bolje napajanje strujom može očekivati i 5.527 korisnika sa područja užeg gradskog jezgra.

Realizacijom tog projekta biće riješeno i ljetnje preopterećenje vazduš-nog voda iz trafostanice 110/35 ki-lovolti Kodre do trafostanice 35/10 kilovolti Grad.

Ovaj objekat neophodan je infra-struktturni preduslov za turističku

valorizaciju opštine Ulcinj i poveća-nje hotelskih kapaciteta. Otvara se i mogućnost za razvoj 10 kilovoltne mreže i priključenje novih individualnih i stambeno-poslovnih objekata", naveli su iz CEDIS-a i dodali da je to najvažniji, ali i finansijski i izvođački najzahtjevniji projekat koji će Ulcinjanima osigurati kvalitetnije napajanje strujom, naročito ljeti kada je potrošnja veća.

Projekat izgradnje trafostanice Novi Ulcinj podrazumijeva polaganje tri podzemna kablovska voda od 35 i sedam kablovskih vodova od 10 ki-lovolti. To, kako ističu u CEDIS-u, nije moguće učiniti bez raskopavanja uli-ca na dionicama polaganja kablova.

- Radovi na trasi kojom prolaze vodo-vi za trafostanicu Novi Ulcinj, ne-rijetko izazivaju revolt građana, jer se usporava funkcionisanje grada. Stoga smo, sa predstavnicima ulcinjske opštine, dogovorili obustavljanje radova do dovođenja raskopanih di-onica u prvobitno stanje - naveli su iz CEDIS-a.

Oni dodaju da će ispoštovati po-menuti dogovor, čemu u prilog ide i početak radova na sanaciji koja je počela prvog dana nakon uskrsnjih praznika, a nastavlja se danas.

Predviđeno je da do danas bude iz-betoniran rov od trafostanice Novi Ulcinj do kružnog toka, kroz naselje Pinješ, a do 1. maja, planirano je be-toniranje rova oko kružnog toka u Ulcinj u i kod trafostanice 110/35 ki-lovolti Kodre.

- To su zahtjevni radovi koji iziskuju do-bar plan i vrijeme kako bi kvalitet bio zadovoljen. Treba imati u vidu i nepo-voljne vremenske uslove za izvođenje radova u ranijem periodu, što je produ-žilo aktivnosti i pomjerilo rokove - sma-traju u CEDIS-u i dodaju da će nakon sanacije postojećih, građane blagovre-meno obavešтavati o radovima koji predstoje.

Ukoliko se odobre iskopi, kompletno asfaltiranje svih površina ide nakon polaganja kablova na svim dionicama.

- Ukoliko ulcinjska opština bude zahtijevala da se sve asfaltira prije na-stavka radova, upitan je rok završetka objekta do početka turističke sezone. Za tako važne investicije koje dopri-nose dobrobiti društva, treba imati strpljenja i razumijevanja kako bi se privele kraju na zadovoljstvo svih - istakli su u CEDIS-u i dodali da, pored gradnje trafostanice Novi Ulcinj, pla-niraju i druge investicione projekte za ovu godinu vrijednosti do dva milion a eura.

CEDIS je krajem prošle i početkom ove godine završio tenderske po-stupke i potpisao ugovore za gradnju kablovskih vodova od trafostanice Velika Plaža 2 do trafostanica Madžo 2 i Bratstva i jedinstva, kao i za rešetka-sti stub Sveti Nikola, čija je vrijednost oko 456.000 eura.

- Potpisani su i ugovori za izgradnju četiri trafostanice 10/0,4 kilovolti, vrijednosti blizu 200.000 eura. Ugovor za realizaciju 10 kilovolti podzemnih vodova, od oko 620.000 eura, takođe je potpisana, a do početka ljetnje turističke sezone očekuje-mo završetak još deset investicionih projekata, vrijednosti oko 213.000 - kazali su iz CEDIS-a.

INTERVJU

DIREKTOR SPLITSKOG FRAKTALA, ANTE TOJČIĆ, O RAZVOJU BERZANSKOG TRGOVANJA NA ENERGETSKIM TRŽIŠTIMA REGIONA

MORAJU SE USKLADITI PROPISI I SMANJITI TROŠKOVI PREKOGRANIČNE TRGOVINE

Mitar Vučković

Ante Tojčić

-Povećanjem kapaciteta obnovljivih varijabilnih izvora, primarno vjetro i solarnih elektrana, čija se ozbiljna ekspanzija očekuje već u narednih pet godina te prebacivanjem prekogranične trgovine, koju Elektroprivrede regiona, trenutno, po pravilu obavljaju na bilateralnom nivou posredstvom trejding kompanija, u okvire uređenog tržišta, sigurno će se povećati i obim trgovine na berzama električne energije u zemljama regiona, smatra direktor kompanije za inženjering i tehnički konsalting u energetici, Fraktal, iz Splita, Ante Tojčić.

Prema riječima Tojčića ta dva osnovna pokretača ustvari predstavljaju izuzetan potencijal za

Nedovoljan broj tržišnih učesnika i prirodni monopol elektroprivrednih kompanija sprječavaju mogućnost aktivnijeg tržišnog takmičenja u regionu. Podsticaj razvoja berzanskog trgovanja jedan je od načina za uspostavljanje povoljnije investicione klime.

povećanje aktivnosti na tržištu i likvidnosti berzi električne energije u regionu.

Podsjeća da nedovoljan broj tržišnih učesnika i prirodni monopol elektroprivrednih kompanija sprječavaju mogućnost aktivnijeg tržišnog takmičenja, zbog čega su, kaže Tojčić, dosadašnji rezultati trgovana na CROPEX-u i SEEPEX-u poražavajuće skromni, ispod dva odsto ukupne potrošnje u državama regiona.

Tojčić navodi da je primarno pitanje uređivanje regulative i uklanjanje naplate raznih poreza i naknada za prekograničnu trgovinu, kao i usklađivanje propisa među državama regiona, kako bi se ohrabriло učešće na uređenim tržištima u svakoj od njih.

-Obaveze tipa registracije kompanije, iznajmljivanja radnog prostora određenog broja kvadrata i zapošljavanja jednog ili dvoje radnika za nekog ozbiljnog trgovca iz Europe predstavljaju ne-

razumne zahtjeve, s obzirom na djelatnost kojom se bavi. Danas imamo kancelarije za trgovanje, gdje se iz jedne kancelarije trguje električnom energijom i drugim energentima po cijelom svijetu. Uz to, bitna otežavajuća okolnost u regionu je i visok nivo regulatornog rizika, gdje se u kratkom roku znaju drastično mijenjati uslovi poslovanja u energetici, što odvraća veće privatne investitore, bilo strane ili domaće, od pokušaja ozbiljnog učestvovanja na tržištu. Stoga je uređenje regulative, koja mora harmonizovati i uskladiti uslove širom regiona, zapravo prvi korak ka ozbilnjijem povećanju aktivnosti međunarodnih učesnika. Sa povećanjem obima trgovine na berzama prirodno je očekivati da se smanji iznos naknada za učešće na tržištu, kao i drugi troškovi, kaže Tojčić.

Ocijenivši da se kratkoročni nedostaci energije primarno ne nadočnuju unutar samog regiona, Tojčić navodi da je to, uglavnom,

INTERVJU

rezultat toga što se elektroprivredne kompanije radije odlučuju za uvoz iz Evrope ili preko trgovaca zbog čega izostaje ozbiljnije učešće na regionalnim berzama (day-ahead ili unutar dnevna trgovina).

-Jedan HEP će nedostatak ener-

gije zatvoriti unutar sebe kroz svoje hidroelektrane, jedna EPCG će pokušati zatvoriti neki svoj bilans unutar sebe. Isto to imamo u Srbiji i zapravo nemamo interakciju među njima i to je baš ono što bi integrirana berza, bila to jedna ili četiri-pet povezanih, trebalo da napravi, jer bi to trebalo rezultirati najekonomičnijim rješenjem, jer ako je u nekom trenutku ekonomski najsplativije smanjiti proizvodnju neke hidroelektrane u Hrvatskoj u odnosu na neki kapacitet u Srbiji, a s obzirom na izvrsnu povezanost međugrančnim kapacitetima onda nema smisla da se jedna Hrvatska, pa makar to bio i sam HEP, zatvara unutar sebe ako je ekonomski isplativije

da se to odradi na drugom mjestu. Ali, za to treba imati jasno uređeno tržište gdje mogu stalno biti raspoložive ekonomske ponude i gdje će biti jasno da se radi o obostranoj koristi.

Podsticaj razvoja berzanskog trgovanja jedan je od načina za uspostavljanje povoljnije investicionih klime.

-To pruža dodatnu sigurnost. Bilo koji ozbiljni investitor koji želi da uloži, recimo u termoelektranu, gasnu ili na ugalj svejedno, ili ako se, što očekujemo da će se dogoditi kroz 4-5 godina, i obnovljivi izvori budu gradili samo na komercijalnim osnovama, sigurno će biti ohrabren ako zna da će tu energiju moći plasirati na likvidno tržište. Danas u jednoj Crnoj Gori ili BiH teško je na to računati, jer prvo likvidno tržište koje takav investitor može vidjeti je mađarsko. Do tamo on mora zakupiti dva, tri ili četiri prekogranična kapaciteta uz konstantni rizik da li će moći nesmetano učestvovati na tom tržištu ili će doći do neočekivanih ograničavajućih regulatornih promjena. Kada bi se harmonizovale alokacije prekograničnih kapaciteta zajedno sa povezivanjem berzi te kada bi investitor znao da, bez obzira na kojoj tački bio u regionu, svoju energiju može plasirati na likvidno tržište, znatno bi se smanjio rizik plasmana električne energije i samim tim puno lakše bi se donosile investicionе odluke, zaključio je direktor Frakta, Ante Tojčić.

KOMPANIJA FRAKTAL

Fraktal je kompanija za inženjering i tehnički konsalting u energetici sa sjedištem u Splitu, čiji je godišnji obrt, u posljednje tri godine, premašio milion i po eura. Još 1994. godine u Fraktalu su počeli da razvijaju softver za analizu tokova u prenosnoj i distributivnoj mreži. Posljednjih 10-15 godina, međutim, akcenat je stavljen na obnovljive izvore energije s posebnim naglaskom na solarne i posebno vjetro elektrane. Pored Hrvatske, kompanija Fraktal sve više je prisutna u Crnoj Gori, BiH, Srbiji, zatim na tržištu Kosova, a trenutno su angažovani i na pripremi i realizaciji energetskih projekata u Gruziji, Mađarskoj, Irskoj i Izraelu.

POVODI

SVEČANOST POVODOM OBILJEŽAVANJA DESET GODINA CG KO CIGRE

CRNA GORA IMA STRUČNI I NAUČNI POTENCIJAL

Miodrag Vuković

Predsjednik Crnogorskog komiteta CG KO CIGRE,
prof.dr.Milutin Ostožić

Crna Gora ima dovoljno stručnog i naučnog potencijala koji će pomoći da se u energetskom sektoru krene pravim putem, ocijenio je predsjednik Crnogorskog komiteta CG KO CIGRE, Milutin Ostožić, na svečanosti povodom obilježavanja deset godina postojanja tog Komiteta.

Predsjednik CG KO CIGRE, Milutin Ostožić, kazao je da taj Komitet nastoji da, u okviru svojih djelatnosti i ciljeva, doprinese stručnoj analizi i rješavanju aktuelnih problema vezanih za eksplataciju, upravljanje i razvoj elektroenergetskog sistema Crne Gore.

- Trudimo se da prenesemo ogromno znanje i iskustvo i da izabereмо preferencijalne teme u skladu sa tim opredjeljenjem. U toku održavanja svakog savjetovanja, pored rada po studijskim komitetima, njih ukupno 15, organizovali smo okrugle stolove sa temama koje na najbolji način potvrđuju šta su naši ciljevi i opredjeljenja - kazao je Ostožić.

U planovima razvoja, kako je rekao, Vlada Crne Gore, je energetski sektor svrstala u sam vrh prioriteta.

- Smatramo da Crna Gora ima dovoljno stručnog i naučnog potencijala, u akademijama nauka, Univerzitetu Crne Gore, u ministarstvima, u Inženjerskoj komori, nevladnim

organizacijama, koji će pomoći da se u energetskom sektoru krene pravim putem - ocijenio je Ostožić.

On smatra da je potrebno razmisiliti o ideji osnivanja Savjeta za energetiku Crne Gore. Ostožić je istakao da Crna Gora postaje značajno energetsko čvoriste, ali da u sektoru proizvodnje električne energije u hidro i termo elektrana "ostali smo tamo gdje smo bili prije 40 godina".

- Sve države EU, pa i države regionalne iskoristile su svoj hidropotencijal, velikim, srednjim i malim elektranama. Kod nas je iskorisćeno samo oko 22 odsto raspoloživog hidropotencijala - kazao je Ostožić.

On je konstatovao da trenutno vlađa veliko interesovanje za izgradnju malih elektrana u Crnoj Gori, uz pojašnjenje da je interesovanje uglavnom motivisano povoljno podsticajnom cijenom.

Prema njegovim riječima, energetika je od izuzetnog značaja za ukupan privredni razvoj jedne zemlje, a proces pridruživanja EU i Poglavlje 15- Energetika, koje je otvoreno u decembru 2015. godine, kako je kazao, traži izuzetno intenzivan rad na ispunjavanju uslova iz tog Poglavlja.

- Značajne aktivnosti u ovoj oblasti su usmjerene na uspostavljanje

standarda, koji se moraju ispuniti u pogledu kvaliteta, što uslovjava potrebu kako regionalnog povezivanja, tako i stvaranja uslova za uključivanje u jedinstveno evropsko tržište električne energije - smatra Ostožić.

Generalni direktor Direktorata za energetiku u Ministarstvu ekonomije, Miodrag Čanović, rekao je da je prije deset godina CG KO CIGRE okupio najznačajnije naučnike i stručni kadar iz oblasti elektroenergetike koji su, kako je kazao, doprinijeli unapređenju i razvoju sektora proizvodnje, prenosa, distribucije i snabdijevanja električnom energijom.

- Pored toga, CG KO CIGRE stvarao je mogućnosti za saradnju sa komitetima CIGRE iz okruženja i glavnim komitetom CIGRE u Parizu, što je omogućavalo brži i lakši pristup naučnim i stručnim radovima priznatih eksperata iz oblasti elektroenergetike, a time i efikasniju implementaciju najsavremenijih tehnoloških rješenja - kazao je Čanović.

On je naveo da je u desetogodišnjem periodu CG KO CIGRE uspješno organizovao pet savjetovanja u kojima su, kako je dodao, učestvovali brojni naučni i stručni radnici i poslovni ljudi iz Crne Gore i regiona.

POVODI

Detalj sa svečanosti

U proteklom periodu, kako je kazao, realizovane su značajne aktivnosti u okviru projekta izgradnje novih i rekonstrukcije postojećih proizvodnih, prenosnih i distributivnih objekata.

- Završena je izgradnja vjetroelektrane Knovo, kao i 12 malih hidroelektrana. U toku je realizacija značajnog broja projekata izgradnje malih hidroelektrana, solarnih elektrana, vjetroelektarne na Možuri. Pokrenute su inicijative za izgradnju hidroelektrana na Morači i Komarnici - naveo je Čanović.

On je naglasio da se uspješno realizuje i projekt izgradnje podmorskog kabela između Crne Gore i Italije.

- Takođe, u prethodnom periodu uloženi su veliki napor da se stvore uslovi za izgradnju drugog bloka termoelektrane TE Pljevlja, a aktivnosti na tom planu će biti nastavljene i u narednom period - rekao je Čanović.

EPCG, kako je rekao, realizuje drugu fazu projekta rekonstrukcije i modernizacije hidroelektrane HE Piva i HE Perućica uz finansijsku podršku njemačke razvojne KfW banke.

Čanović je zaključio da očekuje da će biti nastavljeno ostvarivanje utvrđenih ciljeva u oblasti energetike, koji će doprinijeti bržem ekonomskom i sveukupnom razvoju Crne Gore i njenoj integraciji u EU.

Savjetnik predsjednika Vlade Crne Gore za energetiku, Ljubo Knežević, kazao je da je povezivanje nacionalnih elektroenergetskih sistema, na principima uzajamne pomoći i podrške, jezgro savremenе elektroenergetike.

- Istorija velikih električnih mreža u Crnoj Gori nije od juče i puna je svijetlih momenata, koji ukazuju da samosvijet i spoznaja sopstvenih prioriteta u kombinaciji sa stručnom i intenzivnom saradnjom sa našim susjedima, nemaju adekvatnu razvojnu alternativu - ocijenio je Knežević.

Predsjednik Odbora direktora Elektroprivrede Crne Gore (EPCG), Đoko Krivokapić, kazao je da će biti posvećen saradnji sa CG KO CIGRE da bi se, kako je rekao, napravio zajednički iskaz za dobro Crne Gore.

- Mogu da obećam da će se Elektroprivreda vratiti CG KO CIGRE i

da ćemo napraviti dodatni iskaz i pomoći da zajedno sa vama, profesorima Univerziteta, sa Ijudima koji se bave ovom procedurom, u narednom periodu, pozicioniramo i napravimo investicioni ciklus koji se od nas očekuje - poručio je Krivokapić.

Izvršni direktor Crnogorskog elektrodistributivnog sistema CEDIS, Zoran Đukanović, rekao je da je elektroenergetski sistem nerazdvojiv i da se ideje i problemi kroz, kako je kazao, struku i značajan potencijal, mogu zajednički rješavati.

- Mi u CEDIS-u možemo, kroz investicione cikluse, te ideje realizovati. CEDIS će i dalje podržavati CIGRE, jer u tome vidi i svoj interes, ali i interes države Crne Gore", kazao je Đukanović.

Pomoćnik direktora Crnogorskog elektroprenosnog sistema CGES, Ivan Bulatović, rekao je da će CGES "biti tu, kao što je bio u prethodnih deset godina" i poželio uspješan rad u narednom periodu.

Na svečanosti je prikazan i dokumentarni film "Deset godina Crnogorskog komiteta CIGRE".

Đoko Krivokapić

- Besplatna kontrola vida
- Akcijske cijene i kupovina na rate
- Veliki izbor dioptrijskih i sunčanih naočara najpoznatijih svjetskih brendova
- Sve vrste dioptrijskih sočiva vrhunskog kvaliteta
- Sve vrste kontaktnih sočiva

- Sunčane naočare sa dioptrijom
- Kompletna usluga odmah, uz najsavremenije uređaje
- Stručno osoblje i profesionalni savjeti pri kupovini
- Garancija i sertifikat na sve proizvode
- Savršen odnos cijene i kvaliteta

OPEN YOUR HEART
#ITTAKESCOURAGE

Ray-Ban

DEFINITE SINCE 1924

CLUBROUND
A NEW STYLE HAS TAKEN SHAPE

OPTIKA
OPTOTIM
prepustite nama brigu o vašim očima!

Podgorica

The Capital Plaza
+382 20 671 106
tcp@optotim.me

Zgrada Maksim
+382 20 228 336
podgorica@optotim.me

Budva

SC TQ Plaza
+382 78 11 99 22
optikabudva@optotim.me

Kotor
SC Kamelija
+382 32 520 433
kotor@optotim.me

Bar

Centar Nova
poslovna zgrada
+382 30 308 061
bar@optotim.me

www.optotim.me

IZMEĐU DVA BROJA

IZMJENE I DOPUNE AKTA O ORGANIZACIJI

Odbor direktora EPCG usvojio je na XVI sjednici, 26. aprila 2018.godine, Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji Elektroprivrede Crne Gore A.D. Nikšić. Novim rješenjem Operativna cjelina Direkcija za opšte poslove preimenovana je u Direkciju za IMS i upravljanje rizikom. Ukinuta je i Direkcija za odnose sa državnim institucijama i upravljanje rizikom, a umjesto te Operativne cjeline formirana Služba za upravljanje rizicima i poslove osiguranja u okviru Glavne finansijske direkcije.

Izmjena u organizaciji Direkcije za opšte poslove proizašla je iz potrebe za uvođenjem i unaprijeđenjem standarda sistema kvaliteta EPCG, zbog čega je kroz akt o organizaciji trebalo utvrditi organizacione obli-

ke i strukturu poslova, a zatim kroz akt o sistematizaciji utvrditi radna mjesta i izvršioce poslova. Podsjetimo, Odbor direktora, na sjednici održanoj 09.03.2018.godine, usvojio je Politiku kvaliteta, na osnovu koje je EPCG iskazala opredjeljenje za unaprijeđenje integrisanog sistema menadžmenta (IMS) u skladu sa zahtjevima standarda ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 i OHSAS 18001:2007/ISO 45001. S tim u vezi, Izvršni direktor je donio i Odluku o formiranju Tima za implementaciju projekta „Implementacija IMS u EPCG“.

Organizacione izmjene u okviru Glavne finansijske direkcije bile su uslovljene činjenicom da je znatan dio poslova iz nadležnosti Direkcije za odnose sa državnim institucijama

ma i upravljanje rizikom „prešao“ u nadležnost i opis poslova novoformiranog radnog mjeseca- Koordinator izvršnog direktora za odnose sa državnim institucijama i energetskim subjektima.

Integralni tekst Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji Elektroprivrede Crne Gore A.D. Nikšić biće objavljen u narednom broju našeg lista, kao i na internom poralu EPCG.

EPCG I OVE GODINE UZ CITY GROOVE FESTIVAL

Organizatori City Groove festivala otkrili su nikad jači spisak izvođača za ovogodišnje izdanje koje će se održati 1. i 3. juna u Podgorici, a koje predvode inozemne zvijezde kao što su Stereo MC's i The Cube Guys, kao i ranije najavljeni Simple Minds.

Prva noć biće besplatna za sve posjetioce i posvećena elektronskom zvuku, a nastupiće podgorički DJ i producent Mr Lekka, španski DJ Dario Nunješ i već pomenuti poznati italijanski haus duo The Cube Guys. Drugo veče otvorice KIC pop hor, zatim će svirati hrvatski rok bend Vatra, a nakon njih na binu će izaći Josipa Lisac. Veče će zatvoriti Stereo MC's. Zvijezda treće noći festivala je kultna škotska grupa

Simple Minds, dok će prije njih nastupiti Autogeni trening.

I ove godine EPCG je podržala festival. Leonora Albijanić, na konferenciji za medije organizatora festivala, istakla je da je naša kompanija

od početka uz City Groove.

- Prepoznali smo kvalitet nadamo se da će i ove godine Stadionom malih sportova prostrujati dobra energija i sve biti kao i do sada - istakla je Albijanić.

CRNA GORA

ZA ENERGETIKU PLANIRAJU 1,17 MILIJARDI

Vlade je usvojila užu listu ključnih prioritetnih infrastrukturnih projekata, vrijednih 2,13 milijardi eura. Iz Vlade je saopšteno da uža lista Nacionalne investicione komisije sadrži osam projekata iz oblasti energetike, vrijednih 1,17 milijardi eura, šest iz saobraćaja, vrijednih 789,6 miliona, tri iz oblasti zaštite životne sredine, deset iz oblasti društvenih djelatnosti, vrijednih 62,9 miliona, odnosno 74,2 miliona evra, kao i devet iz oblasti ostale infrastrukture,

u iznosu 28,3 miliona eura.

Među projektima iz oblasti energetike su korišćenje hidropotencijala i upravljanje vodama slivova Drine, Pive, Tare, Čehotine, Lima, Ibra i Morače sa hidroelektrana na Morači i Komarnici, crnogorski dio interkonekcije Italija - Crna Gora Srbija/ Bosna i Hercegovina, Jonsko-jadranski gasovod, projekat ekološke rekonstrukcije Termoelektrane (TE) "Pljevlja" sa toplifikacijom Pljevalja.

Na užoj listi prioritetnih infrastrukturnih projekata iz oblasti energetike na prvom mjestu nalazi se projekat "Korišćenje hidropotencijala i upravljanje vodama slivova Drine, Pive, Tare, Čehotine, Lima, Ibra i Morače" zbog činjenice da se radi o jedinstvenom slivu pet rijeka čiji hidropotencijal pripada ne samo Crnoj Gori, već i ostalim državama regiona.

"Dakle, riječ je o regionalnom projektu za koji je namjera da se sveobuhvatno sagleda hidropotencijal pet rijeka, odnosno mogućnosti za njihovo korišćenje i upravljanje vodama. To nikako ne znači izgradnju hidroelektrana na svakoj od ri-

jeka. Naprotiv, projekat podrazumijeva traženje optimalnog rješenja za korišćenje hidropotencijala kompletнog sliva, uz poštovanje već utvrđenih ograničenja, među kojima je najznačajnija skupštinska Deklaracija o zaštiti Tare. Dakle, pomenuti projekat sa liste prioritetnih infrastrukturnih projekata ne dovodi u pitanje Deklaraciju koja je na snazi od 2004. godine i u skladu sa tim od strane Vlade Crne Gore ne postoje inicijative za izgradnju HE Buk-Bijela", kažu iz resora Dragice Sekulić za CdM.

Kako dodaju, imajući u vidu da se radi o ogromnom energetskom potencijalu sli-va pet rijeka, koji dotiče nekoliko država, regionalna saradnja je od ključne važnosti. "U tom smislu, i podrška Evropske unije, koja je kroz dosadašnju podršku prepoznala značaj regionalnih projekata, bila bi od izuzetnog značaja, što je i razlog da se projekat ovakve vrste nađe na listi projekata za koje će biti tražena podrška kroz grantove ili EU fondove kao što je Zapadno-investicioni okvir WBIF", tvrde u Ministarstvu ekonomije.

CdM, Pobjeda

GRADIĆE SE NAJVJEROVATNIJE NA MORAČI I KOMARNICI

Premijer Duško Marković, na konferenciji u Tivtu, ocijenio je da su dobri rezultati iz prošle godine nastavljeni i u ovoj i najavio novi investicioni ciklus u energetici i solarne i hidrocentralne, najvjerojatnije na Morači i Komarnici.

U hotelu Ridžent u organizaciji NLB Podgorica i Slovensačkog poslovnog kluba, održan je panel na temu "Evropske integracije Zapadnog Balkana, uticaj na ekonomiju i poslovni razvoj".

- Za prva dva mjeseca ove godine rast in-

dustrijske proizvodnje je 39,2 odsto i on je fascinant u odnosu na prošlu godinu. Imamo veoma ozbiljan rast u turizmu, koji se u mnogim parametrima kreće i preko 30 odsto, a dobre trendove bilježimo i u metalskoj industriji i poljoprivredi. Novi investicioni zamah imaćemo u energetskom sektoru. To neće značiti samo investicije u male hidroelektrane, vjetroelektrane, nego i u solarnu energiju i nove objekte hidrocentrala, vjerovatno na Morači i Komarnici - istakao je Duško Marković.

Pobjeda

CEDIS SNIZIO CIJENE NAKNADE ZA PRIKLJUČENJE NA MREŽU

Kako bi se korisnicima olakšao pristup elektrodistributivnoj mreži, a naknade za taj posao su iz dosadašnjeg iskustva, kao i prema mišljenju Unije poslodavaca i investitora bile visoke, Crnogorski elektrodistributivni sistem CEDIS je odlučio da snizi iznose tih dažbina, pišu Dnevne novine.

"Naknada za stvaranje tehničkih uslova u sistemu plaća se u zavisnosti od naponskog nivoa i iznosa potrebne snage. U zavisnosti od naponskog nivoa, naknade za stvaranje tehničkih uslova u distributivnom sistemu koje se obračunavaju po jednom kilovatu (kW) sada iznose: za priključke od 0,4 kilovolta (kV) naponskog nivoa je 21,05 eura, za priključke naponskog nivoa od 10 kV je 43,43 eura, dok za priključke na 35 kV napredni nivo treba izdvojiti 40,33 eura po kilovatu. Sredstva prikupljena po ovom

osnovu koriste se isključivo za razvoj sistema i stvaranje tehničkih uslova za priključenje novih, te za povećanje priključne snage postojećih korisnika sistema", precizirali su u CEDIS-u.

Naknada za priključenje se sastoji iz dijela koji se odnosi na izvođenje priključka i dijela za stvaranje tehničkih uslova u sistemu. Kada su u pitanju naknade za izvođenje priključka, ukoliko radove izvodi CEDIS, investitor plaća naknadu za izvođenje priključka u skladu sa odlukom koju je odborila Regulatorna agencija za energetiku. Međutim, investitor se može opredijeliti da priključak uradi samostalno, u skladu sa uslovima koje mu propiše CEDIS.

I u jednom i drugom slučaju, izvedeni priključak postaje osnovno sredstvo CEDIS-a i sastavni dio distributivnog sistema.

Dnevne novine

SNABDIJEVANJE

OJ ROŽAJE

TREND RASTA NAPLATE

Maja Todorović

Rezultati naplate za prvi kvartal tekuće godine su pozitivni, sa stepenom naplate 105,86 odsto. Dominantno je učešće kategorije "Domaćinstva" koje iznosi 110,68 odsto u odnosu na "Ostalu potrošnju" koja ima procenat 98,79 odsto.

- Zapažamo trend rasta naplate u odnosu na isti period prethodne godine, kada je procenat naplate izniosio 101,99 odsto. Očekujemo da će se i narednih mjeseci nastaviti i održati dobar trend naplate potrošnje električne energije – kaže Nihada Agović, šef OJ Snabdijevanje Rožaje

Nihada Agović, dalje navodi da je broj aktivnih potrošača u ovoj opštini 7481, od čega je u kategoriji domaćinstva 6579, dok je u kategoriji ostala potrošnja 902 potrošača.

Ukupan broj redovnih platiša u kategoriji domaćinstva je 3394, sa popustom od 13 odsto je njih 2909, dok 485 potrošača ostvaruje popust od 5 odsto. Iz kategorije ostala potrošnja 67 potrošača ima popust od 3 odsto, što znači da su 46,26 odsto potrošača u ovoj kategoriji redovne platiše.

- Broj članova "Zlatnog tima" je 2909 potrošača, odnosno 44 odsto, i mogu konstatovati da ova akcija, koja omogućava potro-

Nihada Agović

šačima popuste i mnoge druge povoljnosti, značajno utiče na povećanje broja redovnih platiša – ističe Agović.

U OJ Snabdijevanje Rožaje se trude da na najbolji način reaguju na reklamacije koje dobiju i teže da izađu u susret svojim kupcima, kao i da na najpovoljniji način riješe eventualne probleme i smetnje. Zahvaljujući ugradnjii AMM brojila i kvalitetnom očitanju stanja od strane CEDIS-a, broj reklamacija je u poslednjem periodu značajno smanjen.

Veliki broj potrošača sa visokim

iznosom dugovanja je potpisao i poštuje protokol u sklopu akcije "Podijelimo teret", koji im je veoma olakšao otplatu zaostalih dugovanja. U Rožajama trenutno ima 1170 potrošača, koji su korisnici subvencija.

- Zaposleni se ljubaznim odnosom prema potrošačima, profesionalnošću i korektnošću, zalažu za bolju naplatu, povećanje broja redovnih platiša, smanjenje reklamacija i unapredjenje efikasnosti poslovanja – zaključuje na kraju Nihada Agović.

Detalj sa naplatnog punkta

AKTUELNOSTI

UNAPRIJEĐENJE VJEŠTINA I KOMPETENCIJA ZAPOSLENIH I ČLANOVA MENADŽMENTA

AKCENAT NA UNAPREĐENJU KOMUNIKACIJE I TIMSKOG DUHA

Mitar Vučković

Program obuke definiše i sprovodi Direkcija za ljudske resurse ili eksterno angažovan HR stručnjak, na osnovu utvrđenih potreba u kompaniji i njenim organizacionim djelovima, a u zavisnosti od zahtjeva samog radnog mjesta i ličnih ambicija zaposlenih ...

Elektroprivreda Crne Gore, posljednjih godina, sve više sredstava ulaže u razvoj ljudskog potencijala, kao jednog od najvažnijih resursa. Kroz realizaciju brojnih treninga i seminara u Direkciji za ljudske resurse nastoje da poboljšaju komunikatorske, menadžerske, motivacione i stručne vještine i kompetencije zaposlenih, ali i članova menadžmenta i utiču na jačanje timskog duha. Tako je samo tokom 2017.godine na nivou EPCG realizovano 50 edukativnih treninga i stručnih seminara na razne teme. Programom je bilo obuhvaćeno više od

170 zaposlenih, a za te namjene izdvojeno je oko 66 hiljada eura. Asistentkinja izvršnog rukovodjoca Direkcije za ljudske resurse, Ana Božović, zadužena za realizaciju ovog programa, ističe da je stručno usavršavanje i lični razvoj zaposlenih proces koji, u najvećoj mjeri, definiše i sprovodi Direkcija za ljudske resurse, povremeno i u saradnji sa eksternim HR stručnjacima.

-I ove godine prisutno je veliko interesovanje zaposlenih za program ličnog razvoja tako da smo u Direkciji za ljudske resurse za

unapređenje vještina i kompetencija zaposlenih predvidjeli znatna sredstva. Teme i kalendar održavanja treninga i seminara definisani su na osnovu zahtjeva koji su pristigli iz svih organizacionih djelova kompanije. Uvažili smo i potrebe te lične ambicije zaposlenih koji žele da rade na sebi i usavršavaju se, navodi Božovićeva.

Mihailo Gluščević, izvršni rukodilac Direkcije za informaciono komunikacione tehnologije, jedan je od članova menadžerskog tima koji su učestvovali u programima unapređenja komunikacionih i leaderskih vještina. Smatra da treninzi ovog tipa iniciraju menadžere da na drugaćiji način počnu posmatrati, razmišljati i postupati u međusobnoj i u komunikaciji sa ostalim kolegama u kompaniji.

-Jačaju timski duh, razvijaju važne personalne i psihološke komponente – emocionalnu inteligenciju i empatiju, treniraju karakter. Treninzi kojima sam prisustovao bili su zaista dobro pripremljeni i odrađeni na savremen i veoma dostupan način, ističe Gluščević. I Venka Janjušević, izvršna rukovoditeljka Direkcije za finansije i platni promet rado se odaziva

AKTUELNOSTI

na pozive za učešće u nekom od edukativnih programa namijenjenih članovima menadžmenta na nivou Kompanije. Vjeruje da su treninzi koji se organizuju u cilju usavršavanja i unapređenja određenih znanja i vještina od izuzetne važnosti i da u kombinaciji sa iskustvom utiču na jačanje pozitivne atmosfere u Kompaniji i, u konačnom, osjetno povećavaju efekte i rezultate poslovanja.

-Treninzi kojima sam prisustvovala, u dva navrata, na temu liderstva i vještina komunikacije, bili su zaista dobro organizovani, edukativno osmišljeni i od strane predavača kvalitetno odradjeni. Kroz praktične primjere i vježbe uz korišćenje novih vještina, tehnika i alata, upoznali smo se sa stilovima komunikacije, verbalne i neverbalne, uvjerili se u važnost aktivnog slušanja, zatim načinima motivisanja, rješavanja konfliktnih situacija i usklađivanja, načinima pregovaranja, podučavanja i predstavljanja, značajem timskog rada i fokusiranja na zajednički cilj i zadatak, liderске i menadžerske vještine ... Trening nam je pomogao da se podsjetimo koliko je uspješna komunika-

cija važna u poslovnoj saradnji što je, sasvim sigurno, „ključ“ uspjeha svake, pa i naše kompanije, istakla je Janjušević.

Navodi, takođe da bi dalja razrada tema iz oblasti liderstva i komunikacija, medjuljudskih i odnosa prema radu i radnim zadacima, mogle biti teme nekih budućih treninga.

Pozitivno je i iskustvo Perka Tomaševića iz Direkcije za upravljanje energijom, koji priznaje da je na početku sumnjao u svrhu i rezultate treninga kojima je prisustvovao. Bili su to treninzi na temu komunikacije i razvoja timskog duha. Na kraju potpuno je promijenio mišljenje.

Poslije uvodne priče i obraćanja trenerice, Ivane Malović, prestao sam da sumnjam, jer trening je bio izuzetno koristan sa aspekta usavršavanja vještina komunikacije i rada u timu. Počeo sam da prihvatom savjete i sugestije i da se usavršavam i na tom polju što je bio i glavni cilj treninga. Mogu reći da su mi naučene metode i tehnike, kao i stečeno iskustvo od izuzetne pomoći u svakodnevnom privatnom i poslovnom okruženju, zaključio je Tomašević.

REGION

SRBIA: OVE GODINE NA MREŽI JOŠ 250 MEGAVATA IZ OIE

Ministar energetike, Aleksandar Antić, njavio je da će Srbija u 2018. imati na mreži još 250 megavata struje iz obnovljivih izvora energije.

„Ova godina je ključna za naš energetski sektor, pošto ćemo napraviti najveći iskorak“, istakao je Antić.

Antić je rekao da je prethodnih godina Srbija napravila postrojenja za 100 megavata iz obnovljivih izvora energije, dok će samo ove godine dobiti novih 250 megavata, uglavnom od velikih vjetroparkova.

To su vjetroparkovi Alibunar – 42 megavata, Kovačica 105 megavata i veći dio Čubuka sa oko 100 megavata. Antić ističe da će Srbija u 2019. imati i dodatnih 250 megavata iz obnovljivih izvora energije.

Podsjetio je da je cilj da Srbija do 2020. ispunji evropski cilj – 27 odsto učešća obnovljivih izvora u ukupnoj potrošnji struje do 2020. godine. Ministar je rekao da će do tada Srbija imati 600 do 650 megavata struje iz obnovljivih izvora energije.

elektroenergetika.info

SPAJAJU SE TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE BUG I MAK

Memorandum o razumijevanju o dan-unaprijed tržištu električne energije, koji predviđa spajanje tržišta Bugarske i Makedonije do drugog kvartala 2019. godine, potpisali su Bugarska energetska burza (IBEX), Makedonski operator prenosnog sistema (MEPSO), Energetska regulatorna komisija Makedonije i Operator prenosnog sistema Bugarske (ESO). Takođe, očekuje se da Memorandum potpiše i bugarska Regulatorna komisija za energetiku i vodu (EWRC).

Projekat podupire Sekretarijat Evropske energetske zajednice, a finansira Evropska komisija kao dio Western Balkan 6 (WB6) inicijative. Cilj inicijative je povezivanje nacionalnih organizovanih dan-unaprijed tržišta električne energije s dan-unaprijed tržištem najmanje jedne susjedne WB6 ili EU zemlje do jula 2018. godine.

energetika.net

HRVATSKA SVE VIŠE ZAVISI OD UVOZA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Prema podacima Hrvatskog operatora prenosnog sistema (HOPS), Hrvatska će od 2018. do 2022. godine uvoziti u prosjeku oko 43% potrebne električne energije godišnje. Godišnje se u Hrvatskoj potroši oko 17,5 TWh, pri čemu se uvozom podmiruje 7,4 Twh. To, međutim, vrijedi samo za idealne hidrometeorološke uslove. Ako se u scenariju ubace nepovoljne okolnosti, poput velikih suša ili vanredni događaji, poput kvarova na elektranama, predviđanja o uvozu puno su depresivnija, navodi Slobodna Dalmacija.

U slučaju jednog nepovoljnog događaja, koji se odnosi ili na smanjenu sposobnost proizvodnje ili na povećanje potrebe, uvoz bi skočio na 9,3 TWh, odnosno 53%. Na primjer, ljeti vrućine prati suša, zbog čega opada proizvodnja. Istovremeno potrošnja raste u nebo. U takvim okolnostima predviđanja su katastrofalna. „U slučaju najcrnijeg scenarija, npr. sušne godine, veće potrošnje i krize gasa, uvezli bismo čak do 11,6 Twh na godišnjem nivou, odnosno gotovo 67%, dvije trećine potrebne struje“, piše Slobodna Dalmacija.

energetika.net

ELEKTOPRIVREDA BIH: U VJETROELEKTRANU PODVELEŽJE INVESTIRAMO 83 MILIONA EURA

Elektroprivreda BiH na platou Podveležja iznad Mostara investira 83 miliona eura u izgradnju svog prvog vjetroparka. VE Podveležje prva je takva investicija Elektroprivrede BiH, a procijenjena godišnja proizvodnja je 120 GWh.

Aktivnosti ispitivanja vjetropotencijala u BiH pokrenute su 1999. godine kada je i urađena prva baza meteoroloških podataka za BiH (temperatura vazduha, jačina i pravac vjetra, količina padavina i dr.). Početkom 2000. godine, nakon završenog postupka selekcije, kao prva potencijalna lokacija s evidentnim elementima o dobrom vjetropotencijalu, odabran je planinski plato Podveležje.

Na osnovu Odluke Vlade Federacije BiH, Elektroprivreda BiH pokrenula je aktivnosti na pripremi i izgradnji Vjetroelektrane Podveležje na mikrolokacijama Mali Grad i Svetigora, na oko 760 metara nadmorske visine. Na ovoj lokaciji Elektroprivreda BiH je za korištenje vjetropotencijala od Hercegovačko-neretvanskog kantona dobila koncesiju na period od trideset godina.

Planirano je petnaest vjetroagregata pojedinačne snage do 3,2 MW i ukupne instalisane snage do 48 MW. Procijenjena godišnja proizvodnja je 120 GWh.

Energetika.ba

SVIJET

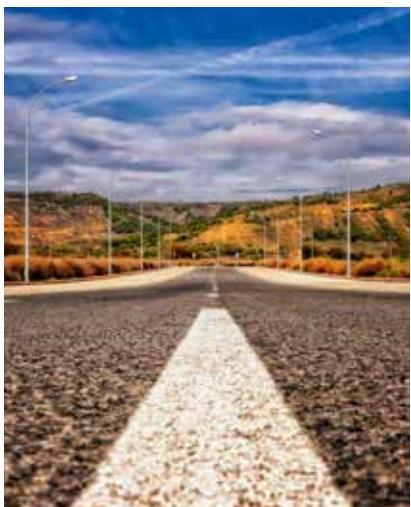
PORTUGALSKI OBNOVLJIVI REKORD

POSTAVLJENA NAJSNAŽNIJA VJETROTURBINA

ŠVEDSKA OTVORILA “PUT KOJI NAPAJA” ELEKTRIČNE AUTOMOBILE

Prema podacima Portugalskog udruženja za obnovljive izvore (APREN), proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora dosegnula je rekordne vrijednosti u martu 2018. godine.

Pri tome je proizvodnja u postrojenjima na obnovljive izvore u kontinentalnom Portugalu (tj. bez Azora i Madeire, portugalskih ostrva u Atlanškom oceanu) premašila potrebe za električnom energijom. U skladu s tim, cijene električne energije na ve-

leprodajnom tržištu pirinejskog poluostrva snižene su za 10%, u Španiju i Maroko je izvezeno 878 GWh električne energije.

Istovremeno, u prvom tromjesečju 2018. godine iz obnovljivih je izvora pokrivano čak 62% potreba za električnom energijom u kontinentalnom dijelu zemlje. Pri tome je najviše energije u prosjeku proizvedeno u vjetrolektranama (29,6%), nakon čega slijede hidroelektrane (26,8%).

elektroenergetika.info

Švedska elektroenergetska kompanija Vattenfall je u vodama ispred obala Škotske postavila do sada po snazi najveću vjetroturbinu za ošor vjetrolektrane na svijetu. No, riječ je o tek prvoj vjetroturbini, od 11 koliko bi trebalo da bude postavljeno u sklopu Evropskog centra za proizvodnju energije iz vjetra na pučini (EOWDC) u Aberdinskom zalivu.

Snaga turbine iznosi 8,8 MW i predviđena je ugradnja još jedne takve te još devet snage 8,4 MW pa će, kada bude dovršen, EOWDC imati snagu 93,2 MW, čime će moći pokriti potrebe za električnom energijom u čak 70% domaćinstava u Aberdinu. Vjetroturbine za taj projekt isporučuje

energetika.net

Švedska je prva zemlja koja je otvorila put na kom će električna vozila moći da se napajaju tokom vožnje.

Put se nalazi u blizini Stokholma, tačnije povezuje aerodrom Arlanda sa logistikom u samom gradu i to u dužini od gotovo dva kilometra.

Automobili i kamioni na električni pogon moći će na ovoj dionici da se napajaju dok putuju, uz pomoć inovativnog sistema prenosa energije. Naime, vozila se mogu povezati na "električnu" šinu koja je ugrađena u put.

Švedska, kako prenosi CNN, ima u planu da do 2030. godine smanji broj vozila na fosilna goriva za 70 odsto od trenutnog, a ovaj put je samo jedan od nekoliko projekata koje je započela uprava za saobraćaj te zemlje, s namjerom da razviju i testiraju tehnologije koje će pomoći toj zemlji da ostvari svoj cilj.

Južna Koreja i Kina, takođe, ulazu u razvoj solarnih, elektromagnetskih puteva na kojima se punjenje automobila i kamiona vrši bežično, kako bi smanjile emisije štetnih gasova.

Međutim, ovaj švedski put je prvi takav u svijetu, a prednosti ovog pro-

jeckta su što bi, ukoliko se instalira u cijeloj zemlji, omogućavao to da električni automobili imaju manje baterije, što bi pojeftinilo i njihovu proizvodnju.

Put Arlanda je primjer isplativog i održivog rješenja jer omogućava elektrifikaciju postojećih puteva. Sistem funkcioniše tako što se pokretna ruka na automobilu pričeka na električne šine ugrađene posred puta. Na taj način mogu da se napajaju i kamioni, i putnički automobili i autobusi.

Kada se vozila približe stazi, senzor iz automobila ili kamiona otkriva elektrificiranu šinu, pokretna ruka se spušta ispod vozila i pripaja na nju. Ruka je dizajnirana da bude fleksibilna i obezbeđuje da automobil ili kamion imaju slobodu kretanja po putu, a da se ne otkači sa šine.

Pruga je potpuno bezbjedna za hodanje po njoj bosim nogama - dakle i za ljudе i za životinje, jer struje na površini nema, prenosi CNN.

Na šinu ne utiču vremenski uslovi - kiša, snijeg i led.

rs.n1info.com

DRUŠTVO

TRADICIONALNA AKCIJA DOBROVOLJNOG DARIVANJA KRVI KLUBA DDK EPCG

ODAZVALO SE 80 HUMANISTA

Maja Todorović

Tradicionalnoj majskoj akciji dobrovoljnog davanja krvi koju je klub Elektroprivrede Crne Gore organizovao, ove godine, u saradnji sa partnerskim klubom „Studenti Nikšića“ i sportsko-ribolovnim klubom „Nikšić“, odazvalo se 80 dobrovoljnih davalaca, a prikupljeno je 70 jedinica krvi. Akcija, koja je organizovana povodom Dana HE „Perućica“ - 58 godina postojanja i uspješnog rada i 11. maja - Dana dobrovoljnih davalaca krvi Crne Gore, ispunila je očekivanja, a njenom uspjehu doprinio je i jedan broj mlađih učesnika koji su prvi put dobrovoljno donirali krv. Boban Živković peti put učestvuje u akciji darivanja krvi.

- Ovo je djelo koje nekom znači mnogo. Gest poslije kojeg se uvijek osjecam posebno. U akciji učestvuju i moj brat i otac. Kad god smo u prilici odazovemo se ovoj humanoj akciji.

Eldin Brđanin, predstavnik studenata, zadovoljan je interesovanjem svojih kolega.

- Ovo je deveti put da učestvujem u akciji darivanja krvi. Prvo učešće u ovakvoj akciji mi je u posebnom sjećanju, a sad je to već postala ustaljena praksa. Pozivam sve kolege da polože ovaj ispit humanosti, jer po red pomoći drugima, ovim gestom i sebi podarimo poseban osjećaj. Željko Utješinović, radnik EPCG, već dugi niz godina daruje svoju dragocjenu tečnost.

- Smatram da svi koji su u mogućnosti treba da učestvuju u ovoj akciji jer na taj način pružaju pomoći onima kojima je najpotrebnija. Za nas je to mala stvar, a nekome može spasiti život.

Klub dobrovoljnih davalaca krvi Elektroprivrede Crne Gore obilježio je, prošle godine, deceniju postojanja i uspješnog funkcionisanja.

- Okupljamo oko 200 aktivnih članova i oko 350 pomažućih. Finansiramo se najvećim dijelom iz dobrovoljnih mjesecnih priloga za-

poslenih u EPCG, a veoma nam je važno razumijevanje i podrška koju dobijamo od Kompanije. Naš Klub djeluje u svim opština u kojima posluju energetski objekti EPCG: Nikšiću, Plužinama i Pljevljima. Ističemo i izuzetnu saradnju sa Zavodom za transfuziju krvi Crne Gore i Odjeljenjima za transfuziju krvi u Nikšiću i Pljevljima, Crvenim krstom Crne Gore i opštinskim organizacijama Crvenog krsta u opština u kojima ostvarujemo programske ciljeve, kao i drugim klubovima. Veoma smo aktivni i na planu popularizacije i afirmacije dobrovoljnog davalštva krvi, a u skladu sa našim mogućnostima, uvijek nastojimo da damo doprinos razvoju dobrovoljnog davalštva krvi i kroz pomoći i podršku u opremanju Odjeljenja za transfuziju krvi u opština u kojima djelujemo - istakao je predsjednik Kluba, Mitar Vučković.

Druženje dobrovoljnih davalaca krvi nakon akcije u Nikšiću organizованo je u ugostiteljskom kompleksu Manitovac, gdje su se demonstrirali i zdravi stilovi života.

AKTUELNOSTI

STUDENTI IZ HOLANDIJE POSJETILI "PERUĆICU"

IMPRESIONIRANI NAŠOM HIDROELEKTRANOM

Maja Todorović

Studenti Utrecht univerziteta iz Holandije posjetili su, 16. aprila, našu najstariju veliku hidroelektranu "Perućica". O osnovnim podacima, načinu rada i funkcionisanju hidroelektrane studente je, na zanimljiv način, upoznala inženjerka Ana Grbović.

Profesorica Elizabet koja je bila u pratnji studentima nije krila oduševljenje.

- Impresionirana sam ovim objektom, sigurna sam da je posjeta "Perućici" pravi izbor, jer studenti mogu da vide nešto za šta do sada nijesu imali prilike.

Studenti su pokazali veliko interesovanje i postavljali razna pitanja u vezi sa radom hidroelektrane, na koja im je Grbović detaljno odgovarala.

Studentkinja Agnes je veoma zadovoljna posjetom.

- Zanimljivo mi je da vidim kako funkcioniše rad hidroelektrane, jer

u svojoj državi nemam ništa slično. Svojim kolegama ću preporučiti da posjete hidroelektrane u Crnoj Gori jer je to nešto što je za nas posebno interesantno.

Ana je studente provela kroz pogone hidroelektrane, objašnjavajući im proces proizvodnje električne energije.

PREDSTAVLJAMO

VLADIMIR ŠIMUN, INŽENJER ZA ELEKTRO POSLOVE I OPREMU U SLUŽBI ZA ELEKTRO RADOVE HE "PIVA"

ODGOVORNOST I TRUD PUT DO USPJEHA

Maja Todorović

Vladimir Šimun

Inženjer za elektro poslove i opremu u Službi za elektro radove, Vladimir Šimun, nakon stručnog osposobljavanja u HE "Piva" dobio je priliku da nastavi sa radom u elektrani, čime je postao najmlađi u kolektivu. Ovo za njega predstavlja veliko zadovoljstvo, jer kako kaže, čast mu je biti dio velike kompanije, kakva je EPCG.

Rođen je 1993. godine u Plužinama, gdje živi sa roditeljima i mlađim bratom. Osnovnu i srednju školu završio je u Plužinama. Osnovne studije na ETF-u u Podgorici, smjer Energetika i Automatika, završio je 2015. a specijalističke, smjer Automatika, završio je 2016. godine, odbranom specijalističkog rada "FPGA realizacija algoritma za upravljanje prekidačkim reluktantnim motorom". Upisao je i magistarske.

Polazak na fakultet bila je velika promjena za Vladimira. Odlazak iz male sredine, kao što su Plužine, u Podgoricu, gdje skoro nikog nije poznavao, nije bio lak.

- Prvih par mjeseci znao sam svega par lokacija u čitavom gradu. Fakultet

sam veoma ozbiljno shvatio, tako da sam bio redovan na predavanjima, bez obzira o kojem predmetu je riječ, i bez obzira na to što ponekad nijesam bio zadovoljan predavačima... Sve je to moralо da se istripi.

Još kao mali često je prelazio preko brane, ali nije imao priliku da uđe u elektranu. Nije poznavao uslove i povoljnosti rada u njoj, pa tokom studija nije imao na umu povratak u Plužine. Međutim, ukazala se dobra prilika, a i bavljenje Automatikom u Crnoj Gori skoro da ne postoji, pa je odlučio da pokuša sa EPCG. S obzirom da nije imao nikakvog praktičnog iskustva u struci, najviše se plašio da ne dođe na neko mjesto gdje neće moći mnogo da nauči. To nije bio slučaj, jer je u HE "Piva" okružen izuzetno sposobnim i stručnim kadrom. U januaru 2017. godine, počeo je stručno osposobljavanje u hidroelektrani, kada je prvi put ušao u pogon.

Šimun ističe da je velika razlika između onoga što se uči na fakultetu i praktičnog rada.

- Na samom početku pripravničkog staža bilo mi je najteže. Nijesam poznavao nikog, ali su se kolege iz svih službi trudile da mi izađu u susret i olakšaju koliko mogu, da me postepeno upute u posao.

Odličan odnos sa kolegama, njihova volja da mu pomognu i pokažu sve što ga interesuje, kao početniku su mu izuzetno značili.

Posebnu zahvalnost duguje svom mentoru, Miju Gubiću.

- Mijo je par godina stariji od mene, ne tako davno i on je bio polaznik programa stručnog osposobljavanja, pa ima veliko razumijevanje. Od prvog dana mogu da mu se obratim za sve. Što se posla tiče, praktično sve što znam, naučio sam uz njegovu pomoć. Dugujem mu veliku zahvalnost, jer su mi njegova stručnost i dobra volja da svoje znanje prenese na mene, omogućili da

steknem razna praktična znanja.

U toku stručnog osposobljavanja Vladimir je prisustvovao kapitalnom remontu agregata A1. To je dosta pomoglo i mentoru i njemu, jer je sve mogao da mu objasni praktično i na licu mjesta. U toku remonta sakupio je veliki broj fotografija agregata u različitim fazama rastavljanja, i u završnim fazama sastavljanja.

Dosta slobodnog vremena mladi inženjer posvećuje web programiranju, za što je posebno zainteresovan. To svoje interesovanje usmjerava ka unapređivanju postojeće web aplikacije, koju koriste u elektrani. Omogućava im uvid u neke stvari koje ih zanimaju, a koje im nijesu bile dostupne na računaru. Riječ je o podacima o dnevnoj, mjesecnoj i godišnjoj proizvodnji, podacima o dotoku, o trenutnim snagama, strujama i naponima sa kojima rade agregati, zatim prikaz cijelokupnog sistema proizvodnje sa trenutnim parametrima i još mnoštvo informacija...

- Što se programiranja tiče, riječ je o jednom veoma komplikovanom sistemu, jer se ne programira na isti način mikrokontroler koji očitava signal, modul koji šalje informaciju o signalu i server koji prihvata informaciju o signalu. Srećom, sva elektronika i svi programske jezice koje koristim posjeduju izvanrednu dokumentaciju i mnogobrojne zajednice širom Svetinja, tako da nije bilo problema koji se nije mogao riješiti.

Vladimir ističe da je prezadovoljan poslom u hidroelektrani, svakodnevno je u prilici da nauči nešto novo, ne samo iz svoje struke, već iz raznih oblasti. Nijedan posao mu ne pada teško. Okružen je veoma stručnim ljudima i trudiće se da dostigne nivo njihove sposobnosti. Ličnim iskustvom je uvjeren da se svaki trud isplati, jer da nije tako ne bi bio na mjestu na kom jeste.

Stomatološka ordinacija GREEN DENT

PLAĆANJE NA RATE ZA ČLANOVE SOZ EPCG I SOZ CEDIS NIŠIĆ

ORTODONCIJA

IMPLANTOLOGIJA

ORALNA HIRURGIJA

Sarađujemo sa
Fondom za zdravstveno
osiguranje

Besplatan paket usluga za:
djecu do 18 godina,
studente do 26 godina,
starije od 65 godina,
trudnice i
porodilje do navršenih
godinu dana od
porođaja...

NAŠ TIM:

Dr Dušan Burić, stomatolog

Dr Bojana Tadić Burić, stomatolog

Zorica Adžić, stomatološka sestra

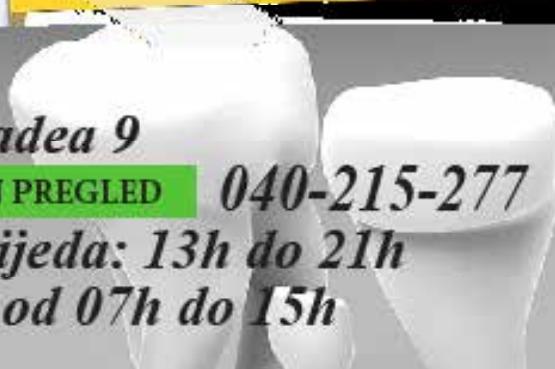
Nikšić

Ulica Josipa Sladea 9

ZAKAŽITE BESPLATAN PREGLED

040-215-277

**ponedjeljak - srijeda: 13h do 21h
četvrtak i petak od 07h do 15h**

ZANIMLJIVOSTI

ČASOPIS EPS ENERGIJA

SKLADIŠENJE STRUJE SVE TRAŽENJE

Dragan Obradović

Besplatni i nepresušni obnovljivi izvori energije, poput sunca i vjetra, moraju da premoste ključni nedostatak, a to je njihov nestabilan rad, koji zavisi od „učinka“ sunca, vjetra...

Jedno od rješenja na koje se najviše računa su baterije za skladištenje električne energije pretvaranjem u hemijsku u trenutku kada se proizvodi više nego što se troši, a potom je vraćaju u sistem kada nema proizvodnje, jer vjetar ne duva ili sunce ne sija. Unarednih desetak godina, prema procjeni Međunarodne agencije za obnovljive izvore energije (IRENA), kapaciteti za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora biće višestruko uvećani u odnosu na sadašnje i u svijetu je počela trka u razvoju novih tehnologija za proizvodnju baterija koje bi trebalo da omoguće OIE da daju stabilnu proizvodnju struje, sa cjenovno prihvatljivim zajedničkim radom. Direktor Direktorata za energiju u Evropskoj

komisiji Dominik Ristori rekao je učesnicima nedavno održanog Energetskog samita EU u Briselu da bi cijene električne energije trebalo da reflektuju njenu tačnu vrijednost u svakom trenutku i na svakom mjestu.

– U velikoj mjeri zapostavljeni smo skladištenje električne energije i to je u prošlosti bila velika greška. Zato moramo da omogućimo razvoj realnog unutrašnjeg tržišta, posebno za baterije – rekao je Ristori. Izvesno je da se ide ka tome da se cijena struje iz OIE uprosjećuje sa cijenom struje iz baterije koja se koristi za stabilizovanje rada vjetroelektrana ili solarnih elektrana. To bi u sadašnjim uslovima cijenu struje iz OIE učinilo još nekonkurentnijom u odnosu na električnu energiju dobijenu iz fosilnih goriva ili nuklearke. Otuda je i počela prava borba na tržištu za kvalitet ovakvih baterija, kao i baterija za domaćinstvo i električna drumska vozila. Različite verzije litijum-jonskih baterija uzele

su najviše maha i one su dosad najviše usavršavane. Predvodnici u njihovoј proizvodnji su SAD, Japan i Kina. Evropa zaostaje, a tu prednjači Njemačka.

Potraga za novim tehnologijama

Naučnici na prestižnim svjetskim univerzitetima eksperimentišu sa različitim hemijskim elementima kako bi proizveli što manju bateriju sposobnu da uskladišti što veću količinu energije i da se što je brže moguće napuni i potom otpusti energiju natrag u sistem, kao i da omogući do desetak hiljada ciklusa punjenja. Cilj je da njihov radni vijek potraje i do 30 godina i da budu sačinjene od materijala koji će najmanje da ugrožava prirodnu sredinu, kao i da budu stabilne i pri temperaturama vazduha od minus 35 do plus 45 stepeni Celzijusovih. Svakako, jedan od najbitnijih ciljeva je i da koštaju oko 100 dolara po kilovat-času energije kako bi bile isplative. Danas je životni vijek litijum-jonskih baterija do pet godina, a cijena od 300 dolara po kilovat-času, pa naviše.

Energetski tokovi

Hrvoje Pandžić, docent na Fakultetu elektrotehnike i računarstva u Zagrebu, koji se bavi istraživanjem mogućnosti uklapanja baterija u elektroenergetsku mrežu, a na takvim projektima je radio i u SAD, navodi da će proći još naj-

ZANIMLJIVOSTI

manje desetak godina do usavršavanja tehnologije baterija kako bi one mogle ozbiljnije komercijalno da se koriste.

Iako su litijum-jonske baterije danas u najširoj upotrebi u potrošačkoj elektronici i električnim vozilima, radi se na razvoju baterija koje bi premostile nedostatke današnjih baterija. Na primjer, baterije „dual-carbon“, koje koriste ugljenik za elektrode, trebalo bi da povećaju brzinu punjenja za 20 puta u odnosu na litijum-jonske baterije. Time bi se premostila najveća prepreka za veću primjenu u električnim vozilima, a to je dugo vrijeme punjenja.

– S druge strane, budućnost natrijum-jonskih baterija zasniva se na niskoj cijeni elemenata koji se koriste pri njihovoj izradi – kaže Pandžić.

On dodaje da u SAD ulazu ogroman novac u projekte uklapanja baterija u elektroenergetske mreže kako bi skladištili energiju kada je proizvodnja iz OIE veća od potrošnje. Baterijska skladišta su, prema njegovim riječima, za razliku od reverzibilnih hidroelektrana, praktična zato što mogu da se prenose, navodeći da je, na primjer, u Hrvatskoj zimi špic potrošnje u većim gradovima, a ljeti na obali Jadrana. Smisao je, dakle, da se baterijska skladišta instaliju tamo gdje su sezonski najpotrebitija za stabilizaciju mreže i one se lako uklapaju u postojeća rasklo-

pna postrojenja.

– U elektroenergetskom sistemu je potrebna konstantna ravnoteža između proizvodnje i potrošnje električne energije. Pošto je proizvodnja iz vjetroelektrana i solarnih elektrana neupravljiva, skladišta mogu da nude i uslugu regulacije, odnosno uravnovešenja proizvodnje i potrošnje električne energije u sistemu i to je potencijalni izvor prihoda baterijskih skladišta energije – objašnjava Pandžić.

Balans i sigurnost

Skladištenje energije ne samo da obezbeđuje zalihe u slučaju nestanka struje već i pomaže energetskoj mreži da ne bude preopterećena, što prvenstveno dovodi do smanjenja rizika od nestanka struje. Vlada SAD je izračunala da su nestajanja električne energije između 2003. i 2012. godine koštala ovu državu čak 70 milijardi dolara godišnje. Desetine sistema za skladištenje struje se već koriste u mnogim državama SAD, a Kalifornija u tome prednjači. Velika Britanija je već pristupila mrežnim napajanjima baterija, dok su Italija, Mađarska i Saudijska Arabija neke od država koje će sasvim sigurno da slijede ovaj trend. Kada je o domaćinstvima riječ, tu je slika malo drugačija. Pomoću solarnih panela ili vjetrogeneratora koji proizvode električnu energiju i uz korišćenje baterija koje skladište, domaćinstva se daleko manje oslanjaju na električnu mrežu.

Troškovi su u današnje vrijeme za mnoge još dosta visoki, ali postoje načini na tržištu koji rješavaju problem skladištenja energije u naseljenim područjima. Njemačka vlada odvaja 50 miliona eura svake godine kako bi subvencionisala građane da kupuju baterije za skladištenje energije. Od maja 2013. godine, vlada Njemačke je subvencionisala 5.500 Njemaca sumom u prosjeku od po 3.200

eva, a potražnja za subvencijama je sve veća. Cijene će ipak da opadaju. Prema riječima Bena Vorena iz savjetovališta EY (Ernst&Young), solarni paneli su sada za 80 odsto jeftiniji u odnosu na period od prije samo pet godina.

– Tržište skladištenja izgleda baš kao što je tržište za solarnu, odnosno fotonaponsku energiju tada izgledalo. Skladištenje struje postaće pristupačno mnogima u periodu od tri do pet godina – naveo je Voren.

Skladištenje malih zaliha energije moglo bi da ima sličan efekat kao i skladištenje mrežne energije, što bi dovelo do toga da bi potrošači bili u mogućnosti da kupuju struju iz mreže kada je jeftina i kada je imao u izobilju, a da koriste svoju u trenutku kada je mrežna struja skuplja. Ovakav način rada bi doveo do balansa potražnje i smanjio pritisak na elektroenergetski sistem. Doduše, sada tu postoji još dosta neriješenih problema, među kojima je najvažnije pitanje ko bi od onih domaćinstava koja imaju baterije i onih koja ih nemaju i koliko plaćao održavanje električne mreže. Kako navodi Bil Votkins iz energetskog sistema „Imerdži“, najviše će profitirati potrošači. Jer skladištenje energije vodi, kako je rekao, ka „demokratizaciji energije“, gdje potrošači više neće robovati velikim energetskim kompanijama i gdje će moći da proizvode sopstvenu električnu energiju.

SPORT I REKREACIJA

BIZNIS LIGA

EPCG U POLUFINALU

Košarkaški klub EPCG plasirao se u polufinale Biznis lige Crne Gore.

EPCG je u četvrtfinalnom duelu sa 2:0 savladao savladao ERSTE banku. EPCG je u prvom polufinalnom meču slavila sa 57:51. Stefan Đordan je predvodio pobednički tim sa 16 poena, dok je

Jovanović ubacio tri poena manje. EPCG – ERSTE BANKA 57:51 (18:12, 17:13, 11:8, 11:18)

EPCG: Vukotić 10, Banović, Vojičić 4, Grbović, Brkuljan 4, Jovanović 13, B. Đordan, Drašković, S. Đordan 16, Prodanović 7, Bojičić, Vukčević 2. ERSTE BANKA: Simonović 14, Popović, Stevanović, Mugoša 5, Savić 11, Milošević 4, Čelebić 9, Sandić, Rakočević 9, Rustemagić, Deretić, Pavličević.

vić, Stevanović, Mugoša 5, Savić 11, Milošević 4, Čelebić 9, Sandić, Rakočević 9, Rustemagić, Deretić, Pavličević. U drugom meču naš tim je slavio sa 56:40 i tako potvrdio plasman u polufinale plej-ofa. EPCG je do pobjede predvodio Jovanović sa 20 poena.

Erste banka – EPCG 40:56 (8:18, 8:11, 9:15, 15:12)

ERSTE BANKA: Simonović 5, Popović, Stevanović, Mugoša 3, Savić 2, Milošević 6, Čelebić 17, Sandić, Rakočević 7, Rustemagić, Deretić, Pavličević.

EPCG: Vukotić 12, Banović 3, Vojičić 2, Grbović, Brkuljan 4, Jovanović 20, B. Đordan 7, Drašković, S. Đordan 8, Prodanović, Bojičić, Vukčević.

KUP CRNE GORE

ŠAHISTI ELEKTROPRIVREDE TREĆI

Šahovski klub Elektroprivreda osvojio je treće mjesto na ekipnom Kupu Crne Gore.

U borbi za treće mjesto Elektroprivreda je bila bolja od Mimoze. Odlučujuće bodove za naš tim osvojio je Marko Krivokapić koji je bio bolji od Dušana Lekića. Ostale tri partije su završene remijem.

Elektroprivreda je u polufinalu izgubila od ŠK Crnogorac, koji je u

uzbudljivom finalu poražen od Budućnosti.

ŠK MIMOZA -
ŠK ELEKTROPRIVREDA 1,5-2,5
Todorović Jovan -
Drašković Luka /remi/
Lekić Dušan -
Krivokapić Marko /0-1/
Marić Božo -
Miljanović Boro /remi/
Popadić Dragan - Kisić Božidar /remi/

PR TEKST

HRANIMO VOĆKE

Kao i svakom drugom živom biću i voću je neophodno dovoljno hraniva, posebno onih osnovnih azota, fosfora i kalijuma. Bez osnovnih hranjivih materija nema normalnog rasta, razvoja ni roda. U čitavom biljnog svijetu, posebno pri primjeni uzgojnih oblika za intenzivan rod, od svih prepreka voće najteže može prevazići nedostatak hraniva.

Voćka figurativno predstavlja potrošilju koja se svake godine rađa i hraniva su joj neophodna kako za njen biološki opstanak - tako i za rod odnosno plodove koje donosi. Nepravilnim, nedovoljnim i neadekvatnim đubrenjem kvalitet i količina roda se smanjuje, biljka kržlja, što na kraju može dovesti i do sušenja same voćke.

Uz napomenu da vrtni centri KALIA posjeduju široku lepezu mineralnih, organskih, vodotopivih i folijarnih djubriva vrhunskog kvaliteta, kao inžinjere koji će vam dati pravi savjet, pokušaćemo da približimo ovaj problem svima, kako bi i sami mogli odrediti koji je to od najznačajnija tri elementa - azot, fosfor ili kalijum u deficitu.

Kod najvećeg broja voćnih vrsta nedostatak azota se manifestuje kržljavim rastom voćke, a ljetorasti na kojima iduće godine treba da se pojavi plod ostaju kratki i tanki. Lišće je sitno, blijedo ili čak žućkasto i opada značajno ranije. Cvjetanje je slabo i neujednačeno i stvara znatno manji broj sitnih stvrdnutih i hranjivima siromašnih plodova. Nije dobro ni

previše azota, a to se manifestuje prevelikom bujnošću lastara, koji nedovoljno odrvene pa lako izmrznut. Lišće i plodovi lakše podliježu gljivičnim oboljenjima, sporo dozrijevaju i brže trunu. Mlade voćke pri prekomjernoj količini azota nemaju pravilno formiranu krošnju i kasno prodrode. Veliki je broj jalovih lastara (vodopija).

Nedostatak fosfora prouzrokuje duge i tanke ljetoraste na kojima se lišće zadržava samo pri vrhu i često dobija crvene ozegotine po obodu. Zbog ranog opadanja lišća ne stvara se dovoljna količina rezervnih hranjiva, ljetorasti i pupoljci lako izmrznut. Korijenov sistem je slabo razvijen pa samim tim i čitava voćka. Cvjetni pupoljci su rijetki a oplodnja slaba.

Nedostatak kalijuma je rijedak, ali ako se desi posledice su velike i moraju se odmah otklanjati. Prepoznaje se po izumiranju vrhova i ivica lista koji dobijaju crvenkastu boju. Na kraju vegetacije se to lišće duže zadržava na granama. Moguće je sušenje i čitavih lastara. Višak takođe kalijuma pravi velike probleme. Poznat je pod imenom krečna hloroza i obično se javlja poslije obilja padavina na teškim i zabarenim terenima. Prvi simptomi su zelako-stožuto lišće na vrhovima lastara.

Suština je u uravnoteženom đubrenju voćaka kako osnovnim elementima azotom, fosforom i kalijumom, tako i dodatkom niza mikroelemenata. Nadamo se da ćete uz pomoć ovi kratkih savjeta sami moći da prepoznote relevantne simptome, a ako ipak niste sigurni na usluzi vam je stručna služba vrtnih centara KALIA.

Autor:

Miloš Guberinić, dipl.ing.agronomije
Vrtni centar KALIA Berane

SOZ POTPISAO UGOVOR SA VRTNIM CENTROM KALIA

Sindikalna organizacija zaposlenih EPCG potpisala je nedavno ugovor sa Vrtnim centrom Kalia. Članovi SOZ-a mogu u ovim vrtnim centrima kupovati na rate i to:

- za vrijednost kupovine od 100 do 300€ do 3 mjesecne rate
- za vrijednost kupovine od 300 do 600€ do 6 mjesecnih rata
- za vrijednost kupovine od 600 do 1000€ do 9 mjesecnih rata
- za vrijednost kupovine preko 1000€ do 12 mjesecnih rata

Vrtni centar Kalia odlučio je i da srećnom dobitniku u nagradnoj igri lista "Elektroprivreda" pokloni vaučer u iznosu od 30 eura za kupovinu u njihovim centrima.

**VRTNI CENTRI
KALIA**

Prepoznati po
najvećem izboru
proizvoda iz
poljoprivrede i
hortikulture

VRTNI CENTAR KALIA
PODGORICA
Cijevna bb
Tel. 029 696 200

VRTNI CENTAR KALIA
NIŠKIC
Dukšić bb
Tel. 069 368 888

VRTNI CENTAR KALIA
BIJELO POLJE
Volodina bb
Tel. 069 197 600

VRTNI CENTAR KALIA
PODGORICA
Svetozara Markovića 32
Tel. 020 247 306

VRTNI CENTAR KALIA
HEIGSEG NOVI
Kumbar 107A
Tel. 069 160 886

VRTNI CENTAR KALIA
DAMLOVSKO
Blata Mrakovica bb
Tel. 069 206 990

VRTNI CENTAR KALIA
IAR
Put JNA br. 6
Tel. 069 160 260

VRTNI CENTAR KALIA
PUJEVLLA
Prnjavoračka bb
Tel. 069 207 007

VRTNI CENTAR KALIA
BERANE
Gusana Vujoševića 14/18
Tel. 069 206 777

POLJOPRIVREDNA APOTEKA
PODGORICA
Zeleni piščak - Gintak
Tel. 069 157 854

POLJOPRIVREDNA APOTEKA
ŽUPA - NIŠKIC
Mojla Polje 16
Tel. 069 368 890

www.kalia.com

PUTOPISNA REPORTAŽA

GRAD KOJI VAS UVIJEK IZNOVA OČARA

Tekst i fotografije: Andrija Kasom

Svaki dolazak u Istanbul, bez obzira koliko puta dođete, biće kao da je prvi put. Iznenađenjima nikada kraja. Pomicliš da si sve video, a Istanbul poput magične kutije koju laganice otvaraš priređuje iznenađenja, koja vas iznova i iznova osvoje. Tako je bilo i ovog puta. Ni slutio nijesam da je na udaljenosti oko trideset kilometara smješten prirodni rezervat, pun šetačkih staza, staza koje podjednako koriste i rekreativci i sportisti, svi koji vole zdrav način života. Otkrio sam Belgrade Ormani – Beogradsku šumu, koja me je tog januarskog dana, i pored niske temperature, osvojila i pored sivila stabala koja su se nadvijala nad stazom koja vodi oko cijelog jezera.

je trideset dva kilometra, prolazi se putem kojim nikada nijesam prolazio, pored novih poslovnih i stanbenih objekata koji niču ko pećurke na svakom koraku i svojim spratovima se izdižu ka nebu poput divova. Bilo je lijepo ih vidjeti, iako prednost uvijek dajem starinama.

Na kapiji šume plaća se ulaznica, cijenu ne znam, moji prijatelji nijesu dozvolili da se dohvativi za novčanik. Do sredenog platoa na kojem je veliki parking, vozi se još nekih tri-četiri kilometra. A na platou osim vozila, bilo je mnogo pasa. Iskreno nijesam bio preodusavljen kada sam ih video i kada je grupa krenula da nas prati u korak. Saznao sam da su miroljubivi, ovdje je njihov azil, navikli su se na ljude. Stazom smo laganice išli, hladnoća je štipala obaze i prste, držanje fotoaparata u rukama nije bilo prijatno, ali, trpio sam. Staza oko jezera je duga oko osam kilometara, i svako malo pored nas su trčeći prolazile grupe sportista... na ovom prostoru su održivali kondicione treninge, staze vode uzbrdicama i nizbrdicama...

Saznao sam da je šuma dobila ime po hijadama Srba koji su deportovani iz Beograda 1521, nakon opsade od Osmanlijskog carstva. Uvijek je dobro upoznavati nove ljude, uvijek se čuju neke nove informacije. Belgrade ormani je pod zaštitom i jedan je od najposjećenijih rekreacijskih područja Istanbula. U to sam se i sam uvjerio. Kompleks se fantastično održava. Cijelom dužinom staze niđe papirica video nijesam, a na sedam lokacija su postavljeni stolovi i klupe, mjesta za piknik, najpopularniji je destinacija je Büyük Bent. Ovaj prostor ima i vlastiti kafić. Kroz šumu vodi bezbroj staza, na svakom mjestu sa glavne staze se može krenuti njima. U toku proljeća i ljeta šuma je prepuna, mnogi stanovnici u njoj vikendima traže spas od Istanbulske vrućine. Ovom mjestu se vrijedi vratiti tokom tih perioda i osjetiti svu ljepotu na pravi način.

Ne znam koliko smo ostali u šumi, da nije bilo velike hladnoće ostali bi cijeli dan, no škrti Sunce nije pokazivalo svoje zrake, koji bi izuzetno prijali ovom hladnom januarskom danu.

DRAGULJ NADOMAK GRADA

Dolaskom u Istanbul i saznanjem da postoji prirodni rezervat u neposrednoj blizini grada, odlučio sam da ga moram posjetiti. Zahvaljujući facebook-u, na kojem imam dosta prijatelja-fotografa iz Istanbula, lako mi je bilo organizovati ovaj izlet. Zadovoljstvo mi je bilo još i veće jer su potvrdili pravo prijateljstvo, dokazali su da nijesu samo broj u nizu na društvenoj mreži.

U tačno zakazano vrijeme našli smo se u Istikalii ulici, glavnoj ulici, žili kucavici Istanbula. Poslije popijenog turskog čaja, njihovim autom smo krenuli u pravcu Belgarde Ormani. Od Taksima do šume

PUTOPISNA REPORTAŽA

GALATA TOWER DOMINIRA GRADOM

Povratkom u Istanbul, uputili smo se ka Galata Tower-u. Toranj je od kamena (širina 16,54 metara, visina 66,9 metara) i jedan je od najupečatljivijih gradskih znamenitosti grada. Po istorijskim podacima njegova izgradnja je završena 1348. godine. Prije ulaska u toranj, sa prijateljima sam sjeo na terasi kafane, tisk uz njega, morao se popiti čaj. I gledača, Sunce je granulo. Sa terase smo posmatrali kolonu turista koji su čekali ulazak u toranj. Iako je januar, Istanbul je preplavljen turistima, tako da je zaista tačan podatak da svakog dana u njemu dođe od dva do tri miliona ljudi. Ovaj grad to zaslužuje, i zbog znamenitosti, i zbog ljudi koji su predusretljivi i maksimalno ljubazni, vrijeđeno ih upoznati.

Po poprijenom čaju, pozdravio sam se sa prijateljima-fotografima do sledećeg dana, a ja sam se pridružio kolini turista. Na ulazu, prolazi se siguronosna kontrola, rukasci se moraju predati na pregled. Karta za kulu je dvadeset lira, a ako želite imaginarnu vožnju helikopterom kroz i iznad Istanbula, potrebno je doplatiti još deset lira. Normalno, platio sam i nju, iako nijesam znao što me očekuje.

Od šaltera za kupovinu ulaznica, liftom se ide do vrha. Dolazi se do restorana, a peneri se uskim stepenicama i do drugog u kojem se nalaze vrata za izlazak na terasu tornja. Uputio sam se odmah na terasu. Izlaskom, ostao sam zapanjen pogledom na sve strane, na ovaj milionski grad koji

je imao posebnu ljepotu iz ove perspektive. Zar sam dosadašnjim dolascima mogao propuštitи obilazak Galata Tower, to sebi nikada ne mogu oprostiti, iako nikada nije kasno?! Na terasi sam dugo ostao, nijesu mi galebovi dozvoljavali da odem, stojeći na kamenim kuglama, pozirali su, ne samo meni, već svim ljudima koji su imali fotoaparate u rukama. Ovde se popeti, a nemati fotoaparat u ruci bio bi grijeh. Kadrovi pucaju na sve strane i ne znam sa koje je Istanbul ljepši. Nevjerojatni kadrovi, na ovom mjestu bih mogao satima stajati. Videnoj ljepoti je doprinisala igra oblaka koja je svaki kadar činjela i ljepšim i drugačijim. Sunce kao da je željelo nadoknaditi svoju škrrost u Belgrade Ormani. Nije mi se išlo sa ovog mesta, ali koračali su kasni popodnevni sati. Koračali su sati, neumorno sam koračao i ja i krenuo ka prostoriji u kojoj je bila imaginarna vožnja helikopterom. Silazio sam uskim stepenicama, originalnim stepenicama kule. Uživao sam, iako sam morao ići pogнутne glave da ne bih zadirao o plafon koji se izdizao nad njima. Dolaskom na mjestu prostorije za vožnju helikopterom čekao se red, grupa turista je već bila zauzela svoja mjesta.

Prostorija, nalik maloj bioskopskoj dvorani, sjedišta na drvenoj platformi. Ljubazna domaćica sale svima je podijelila naočare, vezali smo se, ugasilo se svjetlo i krenula je naša vožnja helikopterom. Nevjerojatna dosetljivost. Letjeli smo iznad svih znamenitostima Istanbula, u svakoj ušli počev od Sultan Ahmed Mosque, Hagia Sophia, Topkapi Palace, Dolmabahce Palace... Vrijedno je bilo viđeti Istanbul iz ptice perspektive, ponovo ući u svaki istorijski objekat, iako sam ih prilikom ranijih posjeta fizički obišao. Valjalo se, još jednom, prisjetiti svega. Ova imaginarna vožnja je trajala oko dvadeset-trideset minuta i pružila je nevjerojatno zadovoljstvo. Nametrnula mi je bezbroj pitanja, ostali su bez odgovora, zašto i mi nemamo nešto ovako, bez obzira na kojoj turističkoj destinaciji da se postavi?! Zašto, ne putovati Crnom Gorom, njenim znamenitostima, ljepotama na isti način?!

I da ništa više nijesam obišao u Istanbulu, za četiri puna dana, ovo bi bilo dovoljno! Ovom gradu će se iznova vratiti u maju, svi kažu da je Istanbul tada najljepši!

NAŠ GOST

LUKA ROTKOVIĆ – FUDBALER

UPORNOST JAČA OD ŽELJE

Tekst i fotografije: Andrija Kasom

Luka Rotković

Karijeru si započeo u našim klubovima. Igrao si za Petrovac, Budućnost, Mornar i Mladost. Što nam možeš reći o tim danima?

Za te dane me vežu lijepе uspomene, bio sam uspješan u tim klubovima. Sa FC Petrovac osvojio sam Kup Crne Gore, uspjeli smo da se kvalifikujemo za 3 kolo Cupa Uefe, čuvena pobjeda protiv FC Anortozisa Famaguste sa 3:1, u Nikšiću, sezona 2009-2010. Ekipa koja je ostvarila taj uspjeh, bila je sastavljena od izvanrednih fudbaler-a: Mikijesa - beskompromisni borac, pravi fajter na terenu; Lopčića - igrač sjajnih poteza; Miljana Radovića koji je pokazao klasu i u inostranim klubovima i mnogi drugi, dali su ogroman doprinos istorijskom uspjehu kluba. U FC Petrovac doživio sam veliku čast kada mi je predsjednik kluba Mihailo Đurović dodijelio kapitensku traku. FC Budućnost mi je uvijek bio na srcu i doživio sam veliku sreću kada me je klub pozvao da se pridružim ekipi, ne-iznjerno zahvalan tadašnjem direktoru kluba gospodinu Jovoviću. FC Morna-ru i Baranima sam dao srce, izvukao

ih iz krize, mojim golovima u mrežu Petkovica 2:0 u baražu, klub je ostao u 1 ligu. Pobjeđivali smo sve od reda: Rudara, Zetu, Budućnost, Čelik... i stvarana je jedna dobra priča, Bar je dobio stabilan i dobar klub. Veliku zahvalnost dugujem trenerima Obrenu Sariću koji me je prekomandovao u 1 tim, kao i treneru Mlađu Vukićeviću, koji su mi savjetima, željom da budem bolji i kvalitetniji igrač otvorili vrata angažmana u inostranim klubovima. Za FC Mladost me takođe veže dobra priča, i dalje držim rekord - sedam postignutih golova na jednom meču.

Igrao si i za Dinamo Minsk, kazah-tanski Okžetpes, izraelski Makabi Petah Tikvu. Kakvo iskustvo nosiš iz ovih klubova?

2014.godine Fagli Ramadani mi je za-vršio transfer u Izraelu, FC Maccabi Pe-tah. U Izraelu sam proveo lijepе dane, upoznao mnogo igrača, trenera, me-nadžera... doživio da igrat u izuzetno kvalitetnom takmičenju, za plasman u polufinalu državnog Kupa Izraela, dao sam 2 gola. 2015.godine igrao sam

Luka Rotković ili ne-ustaršivi Roki, u Kazahstanu je dobio nadimke Superbombarde i Spartakus, je fudbaler koji nosi ekipu snagom, harizmom, igrač koji na terenu daje sve i na nje-mu ostavlja lavlje srce. Luka je sa šest godina počeo sa treniranjem fudbala u privatnoj školi kod Janka i Tonka Miročevića, da bi kasni-je igrao na fudbalskim terenima Crvene stije-ne, Budućnosti, Partiza-na, Teleoptika, Petrova, Mladosti, Mornara, Makabija, Okzetpesa, Dinama iz Minska, An-san Greeners iz Koreje... Upornost koja ga prati, donosila je i donosi rezultate na koje mora biti ponosan: U FC Mladost na jednoj utakmici po-stigao je sedam golova, taj rekord još niko nije oborio; u Kazahstanu, 2015.godine, bio je dru-gi strijelac lige sa petnaest postignutih golova...

NAŠ GOST

u Kasahstan Premijer ligi, imao novo, totalno suprotno iskustvo od Izraela. Kasahstan pamtim po dugim, višesatnim letovima avionima kada smo išli na utakmice. To je zemlja nepreglednog prostranstva. Višesatni letovi su mi teško „padali“, ali ljubav i posvećenost fudbalu, želja da uspijem kao igrač u inostranstvu bila je jača od svega i urođila je plodom. Te godine postao sam 2 strijelac lige, dao sam više golova od svih igrača FC Astane, i postao najbolji strijelac mog kluba sa 15 datih golova. 2016 postao sam član ekipe FC Dinamo Minsk. Do transfera je došlo kada je Vuk Rašović stigao u Podgoricu, da odgleda meč FC Budućnost-FC Mornar sa ciljem da odabere nekog igrača koji bi nastavio karijeru u FC Partizan. FC Mornar je bila srčana ekipa, dobra, kompaktna, iznutra nepodijeljena i šok za FC Budućnost, mi smo dobili sa 1-0, mojim golom iz penala. Poslije utakmice pitali su Vuka Rašović u loži stadiona: "Ko je po Vama dobar i kvalitetan igrač da ide u bolji klub"? našto je on odgovorio Roki, ne-

ustrašivi, Rotković broj 45. Tako je došlo do mog transfera za FC Dinamo Minsk za koji sam dao važne golove, igrao u Ligi Evrope 2016.godine.

Danas si u dresu južnokorejskog Ansan Greenersa. Otkud te put odvede tamo?

Sasvim slučajno, jedan moj prijatelj je govorio o meni menadžeru iz Koreje. Vraćajući se iz Hrvatske de je gledao neke interesantne igrače, svratio je i do Crne Gore da vidi moj meč koji sam igrao protiv jake, odlične Sutjeske u Baru. Poslije utakmice, odabrao je mene, uz riječi mom prijatelju da sam ja taj koji nosi ekipu svojom snagom, harismom i da sam igrač koji daje sve na terenu. On mi je našao angažman i ja sam potpisao za FC Ansan Greeners. Promjenio si razne klubove, prošao razne fudbalske škole... **U kojem klubu si se osjećao kao „svoj na svome“?**

Čovjek uvijek voli grad u kom je uspio da bude poštovan kao dobar sportista,

Petrovac ostaje u mom srcu, kao i Bačani, a onda i moja Podgorica de sam 2 puta bio Prvak sa FC Budućnost, kategorija omladinci, i tada se viđelo da jedan Vukčević, Milić, Spasojević, Rotković... kolo vode i da ćemo biti budući fudbaleri profesionalci, a sada smo svi internacionalci.

Iz stečenog iskustva de je najtežeigrati?

Po meni, najteže je igrati u skupim klubovima sa velikom reputacijom, poput slavnog FC Dinamo, koji je fudbalski gigant u svemu.

Koji od navedenih klubova fudbaleru pruža najbolje uslove?

Iskren da budem, slobodno mogu reći da je Koreja „čudo“, njihovi stadioni sa 350000 sjedišta, unutra stadiona sve kao u hotelu, sve lijepo uređeno...su impresije koje moraju osvojiti svakog fudbalera. Uslovi za fudbalere u Kini i Koreji su mnogo bolji nego u mnogim evropskim klubovima. Poznata je činjenica da u Kini, svaki igrač tima koji iz III lige uđe u II ligu, dobije velike apanaže. Promjenio si mnoge zemlje, gradove... Da li ti se bilo teško navići na nove ljudе, nove sredine?

Vrlo teško čovjeku pada kada ostane sam u hotelskoj sobi na drugoj strani zemaljske kugle, ali ljubav prema fudbalu, adrenalin kada igrate u bolje klubove je nešto što se ne može kupiti novcem.

Koliko si zadovoljan postignutim i koji su tvoji dalji planovi?

Zadovoljan sam postignutim, ali uvijek ima šanse za iskusnog internacionalca da napravi još jedan korak u karijeri. U nekim teškim trenucima, kada ne ide, i pored fanatičnog zalaganja, posvećenosti, teških treninga dva puta na dan, treninga u teretani, ne daje očekivan rezultat, umjesto očaja sjetim se riječi mogu oca: „Ti imas motiv do neba i niko ne moze imati takvu volju, ne samo želju, jer želja je stvar slabih a volja stvar jakih“.

ZDRAVLJE

VAŽAN JE CILJ

dr Biljana Savić, specijalista interne medicine i nutricionista

dr Biljana Savić

Temperature su se snizile, hrana prelazi u zimsku varijaciju, Izbor namirnica se postepeno sužava, ali nam ostaju baš one koje mogu da nam obezbijede sve što nam je potrebno. Tako je to priroda savršeno uredila. Kojrenasto povrće, mahunarke, kupusnjače, sezonsko voće, uz proizvode životinjskog porijekla po želji – dovoljna skladišta svega što nam je potrebno za ishranu.

I naše aktivnosti podlijеzu zimskom računanju vremena. Jesen je doba godine koje nas prevodi iz toplog ljeta i podstiče organizam da se pripremi za zimske uslove.

DORUČAK JE NAJAVAŽNIJI

Bez obzira na doba godine, znaju i vrapci, a i druge ptičice koje su odeltjele u toplije krajeve, da je kvalitetan doručak važan za održavanje normalne tjelesne mase. Detaljnim istraživanjima je utvrđeno da doručak pomaže i u održavanju normalnog nivoa holesterola u krvi, kao i da smanjuje rizik od nastanka kardiovaskularnih oboljenja (jer se smanjuje mogućnost razvoja ateroskleroze).

ŠTA JE ZDRAVA UŽINA

Poslije doručka obično slijedi užina, negdje na sredini puta između doručka i ručka. Još jedan termin za užinu je kasni popodnevni. Smisao užine je da se tokom cijelog dana održi približan nivo šećera u krvi, što nam omogućava normalno psihičko i fizičko funkcioniranje tokom cijelog dana. Takođe ne dovodimo sebe u situaciju velike gladi, što onda prati uzmajanje većih količina hrane, u prevodu

prejedanje. Tada osjećamo umor, pospanosti, a kada nam pređe u naviku, sleduje nas i, vjerovatno, neželjeno povećanje tjelesne mase.

Užina po kalorijskom unosu treba da predstavlja dio jednog od glavnih obroka, a po sastavu bi trebalo staviti akcenat na one elemente koji će da "upotpune" glavne obroke. Voće, suvo voće (ukoliko nemate problema sa šećerom), košutnjavo voće, susam, sjemenke bundeve – odlični izvori vlakana, vitamina, minerala. Tu je bundeva, zovu je kraljica jeseni – pečena, u piti, čorbi (može i čorba za užinu, zašto da ne) – ne treba je propustiti.

Kuvano jaje je odlična visokoproteinska, a niskokalorična užina. Za one koji još nisu čuli, jaja više nijesu na crnoj listi namirnica koje sadže štetne masti.

Ako vam pored svega i dalje nedostaje nešto slatko, tu su med, favorov sirup. Kombinacija meda i tahinija (susamove paste) je izuzetno ukusan način da uzmete slatkou dozu kalcijuma i drugih korisnih komponenti koje se nalaze u medu i sjemenu susama)

Ipak, vrijeme i sastav užine treba da odredimo prema individualnim potrebama, osluškujući svoj organizam.

DOBRE MASTI

Nedavno sam u toku razgovora o pravilnoj ishrani čula: 'Ja jedem baš sve, samo što izbjegavam masno.' I to je trebalo da zvuči kao adut.

Trebalo, ali nije. Poslije više decenija zablude, vratili smo se na 'staru' hranu i do-

dali možda po neku novu namirnicu koja se u međuvremenu 'doselila' iz drugih krajeva svijeta.

Proizvodi od punomasnog mlijeka – maslac, sirevi, kefir, kiselo mlijeko, jogurt imaju pored korisnih masti proteine i kalcijum. Fermentisani mlječni proizvodi (kefir, neki sirevi – ementaler, mocarella, parmezan) sadrže probiotske kulture korisne za crijevnu floru koja ima velikog udjela u održavanju našeg imunog sistema. Odličan izbor za 'snažni' doručak. Podrazumijeva se da količine treba da budu razumne i da ih treba smisleno uklopiti sa drugim namirnicama.

Uz sir odlično idu masline koje sadrže drugačije, ali isto tako korisne masti, odnosno masne kiseline, kao i vlakna, gvožđe i vitamin E. Mi ih jedemo kao fermentisani proizvod, pa je to još jedna povoljnost. Inače, maslinovo ulje spada među najzdravije namirnice uopšte. Svi orašasti (košutnjavi) plodovi imaju dobre masti i kada se uzimaju u umjerenim količinama (oko 30g na dan) mogu samo da nam koriste.

Još jedna česta i često optuživana namirnica je čokolada. Najveći dio njenih kalorija potiče od masti, a ne od šećera. Najveći 'krivac' za to je kakao. Pored dobrih masti, u čokoladi su i antioksidansi, tako da čokolada ima mnogo više ZA nego Protiv, samo ako je kvalitetna.

Možda smo rekli nešto novo, možda smo nekom donijeli olakšanje i dobre vijesti. Dobro je ako u svemu ovome možemo da 'plivamo' opušteno, ali da ipak jasno vidimo cilj.

PREPORUKE ZA ČITANJE

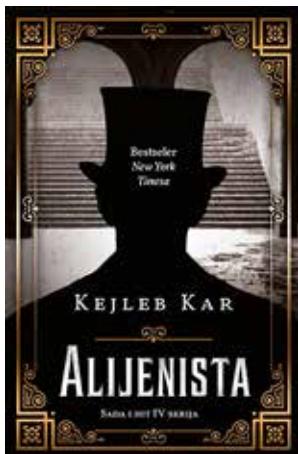
KNJIGE O KOJIMA SE PRIČA

Čovjek po imenu Uve

Fredrik Bakman

Na top listi knjiga o kojima se priča, izdavačke kuće "Laguna", našla se knjiga "Čovjek po imenu Uve", Fredrika Bakmana, koja je prodata u više od 3.000.000 primjeraka širom svijeta. Uve je džangrizalo, jedan od onih koji upiru prstom u ljudе koji mu se ne dopadaju. Svakog jutra Uve ide u inspekciju po naselju u kom živi. Premješta bicikla i provjerava da li je đubre pravilno razvrstano, iako je već nekoliko godina prošlo otkako je razrješen dužnosti predsjednika kućnog savjeta. Ili otkako je „izvršen prevrat“, kako Uve govori o tome. Ljudi ga zovu „ogorčenim komšijom iz pakla“. Ali, zar Uve mora da bude ogorčen samo zbog toga što ne šeta okolo sa osmjehom zalijepljenim na lice? Iza njegove mrzovolje i pedanterije skriva se potpuno drugačija priča sa mnogo tuge... I tako, kada komšije koje se useljavaju u susjednu kuću jednog novembarskog dana slučajno unište Uveovo poštansko sanduče, iznenada počinje topla priča o mačkama, neочекivanom prijateljstvu i drevnoj vještini vožnje auta sa prikolicom. Priča koja će promijeniti jednog čoveka i jedno udruženje stanara.

Alijenista,

Kejleb Kar

Sledeća preporuka sa liste je knjiga „Alijenista“, čiji je autor Kejleb Kar, koja je prvi put objavljena 1994. godine. Brzo je postala senzacionalni bestseler koji je proveo punih šest meseci na top-listi New York Timesa, primio odlične književne kritike, i prodao se u milionima primeraka. Ovaj moderni klasik i dalje oduševljava ljubitelje istorijskih trilera i horora širom sveta, a sada se prikazuje i kao TV serija.

Čitanjem ove knjige zakoračite u drugo vrijeme i nezaboravan košmar. Predstavlja grad Njujork 1896. godine kada je u toku hajka na zbumujući, novu vrstu zločinca, na serijskog ubicu. Način potrage i očajnički napor tima istražitelja uzdigli su ovu priču daleko iznad nivoa dobre žanrovske priče. Ovo je izuzetan spoj istorijskog romana i psihološkog trilera koji čitaoce drži u neizvjesnosti do posljednje stranice.

Slagalica mog života,

Lusi Dilon

Na listi ovih naslova našla se i "Slagalica mog života", autorke Lusi Dilon. Roman koji govori o iskupljenju i drugoj prilici, priča o tome što zaista znači živjeti punim plućima.

Dok se oporavlja od nedavnog razvoda, glavna junakinja, Đina Belami, mora da otkrije kako da živi sama. Kreće sve iznova sa svojim psom usvojenim iz azila, svjesna da je čekaju drastične promjene. Dok se oslobađa prošlosti, Đina počinje da prihvata ono što joj se dogodilo u životu i shvata da je ponekad jedino rješenje iskoristiti svaku priliku koja nam se pruža. A kad odlučimo da to uradimo, dogodi se čarolija...

53.

kolo nagradne igre za zaposlene "BUDI U TOKU, BUDI U IGRI"

IZVUČENO ŠEST NAGRADA

U OVOM KOLU NAGRADE SU OBEZBIJEDILI: LOVĆEN OSIGURANJE AD - GODIŠNJE OSIGURANJE KUĆE ILI STANA, OPTIKA „OPTOTIM“ - DVA VAUČERA OD PO 50 EURA, KLUB KOREKTIVNE GIMNASTIKE „ISKRA“ MASAŽU, VRTNI CENTAR KALIA VAUČER OD 30 EURA, A STOMATOLOŠKA ORDINACIJA GREEN DENT IZ NIKŠIĆA PREGLED, ČIĆENJE KAMENCA I POLIRANJE ZUBA.

NAGRADA LOVĆEN OSIGURANJA A.D. PODGORICA:

1. Blagoje Jokanović (HE "Piva")

VAUČERE OD 50 EURA U OPTIKAMA „OPTOTIM“ DOBILI SU:

1. Božidar Međedović (HE "Perućica")
2. Bojana Vujadinović (Direkcija)

MASAŽU U KLUBU KOREKTIVNE GIMNASTIKE „ISKRA“ DOBIO/LA JE:

1. Biljana Petrović (Direkcija)

VAUČER OD 30 EURA ZA KUPOVINU U VRTNIM CENTRIMA KALIA:

1. Esad Škrijelj (TE "Pljevlja")

PREGLED, ČIĆENJE KAMENCA I POLIRANJE ZUBA U ORDINACIJI GREEN DENT:

1. Snežana Bojović (FC Snabdijevanje)

Komisija za izvlačenje: Svetlana Gardašević (SOZ) i Miodrag Vuković (Sektor za korporativne komunikacije)

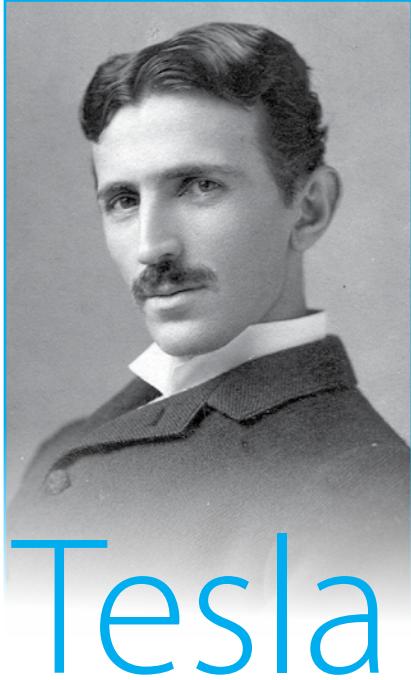
NAPOMENA:

Pravo na učešće u nagradnoj igri imaju samo zaposleni u EPCG. Poštovane kolege obavještavamo vas da ćemo u obzir uzimati samo kupone sa tačnim odgovorom na nagradno pitanje. Istovremeno podsjećamo Vas da se, shodno pravilima, učešće u nagradnoj igri obezbeđuje popunjavanjem isključivo jednog kupona. Svi oni koji budu slali dva ili više kupona, kao i kuponi sa netačnim ili bez odgovora biće unaprijed diskvalifikovani.

REDAKCIJA

NAGRADNO PITANJE U OVOM KOLU:

Koliko GWh električne energije ukupno je proizvedeno u periodu januar-april 2018. godine?

Tesla

"Htio sam osvjetliti čitavu Zemlju. U njoj je dovoljno elektriciteta da postane drugo Sunce. Svjetlost bi sijala oko polutara, kao prsten oko Saturna. Ljudski rod nije sazrio za veliko i dobro. U Kolorado Springsu napojio sam Zemlju elektricitetom. Isto tako je možemo napojiti i drugim energijama, kao što su pozitivne psihičke energije. One su u muzici Baha ili Mocarta, ili u stihovima kod velikog pjesnika. U Zemljinoj unutrašnjosti postoje energije vedrine, mira i ljubavi; njihovi izrazi su cvijet koji raste iz zemlje, hrana koju dobijamo iz nje i sve ono što je čini čovjekovim zavičajem. Ja sam proveo godine tražeći način na koji bi te energije mogle uticati na ljudе. Ljepota i miris ruže mogu se uzimati kao lijek, a sunčevi zraci kao hrana. Život ima beskonačan broj vidova, a dužnost naučnika je da ih pronalazi u svakom obliku materije. Tri stvari su bitne u tome. Sve što činim je traganje za njima. Znam da ih neću naći, ali neću ni odustati od njih." ...

MUDRE MISLI

tanja.nikcevic@epcg.com

BITI ČOVJEK

Život je kao vožnja bicikлом, treba neprestano ići naprijed, bez zaustavljanja, da se ne izgubi ravnoteža. *Albert Einstein*

Onaj koji odustaje nikada ne pobijeđuje; onaj koji pobijeđuje nikada ne odustaje. *Norman Vincent Peale*

Sudbina nije stvar slučajnosti, već je stvar izbora; to nije nešto što treba čekati, već nešto što treba postići.

William Jennings Bryan

Uvijek je prerano za odustajanje.

Norman Vincent Peale

Ne reci uvijek što znaš, ali znaj uvijek što kažeš.

Matthias Claudius

Sretni smo samo onda kada od sjutrašnjeg dana ništa ne tražimo, a od današnjega sa zahvalnošću primamo ono što nam nosi.

Herman Hesse

Neuspjeh je uspjeh, ako učimo iz njega. *Malcolm Forbes*

Užitak u bogatstvu ne leži u pukom posjedovanju ili raskošnom trošenju, nego u mudroj promjeni.

Miguel de Cervantes Saavedra

Tri puta vode do mudrosti: razmišljanje – ono je najlemenitije; vaspitanje – ono je najlakše; iskustvo – ono je najneugodnije.

Konfucije

TEL: +382 67 20 99 55 ILI +382 67 24 17 85

ADRESA: BULEVAR IVANA CRNOJEVIĆA 73, 81000 PODGORICA

E-MAIL: BACO.DROBNJAK@GMAIL.COM

Vaše Zdravlje

treba da bude na

PRVOM MJESTU

Programi – usluge:

- Korektivna gimnastika za djecu i odrasle
- Školica sporta za djecu
- Joga (za zrave, za osobe sa zdravstvenim problemima, za starije od 65. godina i za trudnice) grupno i individualno
- Energoterapija
- Masaža
- Elektroterapija
- Kineziterapija

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

54. kolo nagradne igre za zaposlene "BUDI u toku - budi u igri"

BOGAT NAGRADNI FOND

NAGRADNO PITANJE ▶

PRAVILA NAGRADNE IGRE:

Priredivač nagradne igre "Budi u toku- budi u igri" je Sektor za korporativne komunikacije EPCG. Svrha priređivanja je nagrađivanje zaposlenih, osim u Sektoru za korporativne komunikacije. Jedno lice ima pravo da popuni jedan kupon, izvlačenje kupona organizuje Sektor za korporativne komunikacije, a imena dobitnika biće objavljena u narednom broju lista EPCG. Za učešće u igri, potrebno je tačno odgovoriti na nagradno pitanje.

Koliko GWh električne energije ukupno je proizvedeno u periodu januar-april 2018. godine?

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

